

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU**

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (61) 852-15-17, 852-77-50, Fax (61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 31 grudnia 2013r.

RPZ-61/30/13/JM

DECYZJA nr RPZ 53/2013

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50 poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

I. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, niepodawanie przez VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, co narusza art. 13 ust. 1 pkt 8 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 126 poz. 715 ze zm.)

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

II. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, niepodawanie przez VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o warunkach na jakich koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, marże oraz koszty usług dodatkowych, mogą ulec zmianie, co narusza art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ww. ustawy o kredycie konsumenckim.

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

III. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ww. ustawy, podawanie przez VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rubryce: „Uprawnienie kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu przed terminem” prawdziwej informacji o opłatach, które nie są prowizją za wcześniejszą spłatę i które nie mogą być zatrzymywane przy wcześniejszej spłacie, co może wprowadzić konsumenta w błąd i stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 2 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206)

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

IV. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, niepodawanie przez VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w umowach kredytu konsumenckiego informacji o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, co narusza art. 30 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy o kredycie konsumenckim

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 24 lipca 2013r.

V. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, niepodawanie przez VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w umowach kredytu konsumenckiego informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co narusza art. 30 ust. 1 pkt 11 ww. ustawy o kredycie konsumenckim

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

VI. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, stosowanie przez VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie dodatkowej opłaty za odstąpienie od umowy o kredyt konsumencki, co narusza art. 54 ust. 1 i 4 ww. ustawy o kredycie konsumenckim

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

VII. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, stosowanie przez VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie postanowienia umownego, z którego wynika, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy pieniędzy (kary umownej), co narusza art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

VIII. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy, stosowanie przez VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie we wzorcach umów wykorzystywanych przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, o treści:

1. *Wysokość Opłat mających wpływ na Kwotę do Spłaty może ulegać zmianom. Zmiany wysokości Opłat mogą nastąpić w wyniku działań promocyjnych Pożyczkodawcy bądź w przypadku zmian któregoś z parametrów rynkowych takich jak: stopa inflacji, kursy walutowe, referencyjne stawki oprocentowania ustalane przez NBP oraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów. Nowe stawki Opłat będą podawane do wiadomości Pożyczkobiorcy wraz z podaniem daty ich wejścia w życie za pośrednictwem strony WWW Pożyczkodawcy, SMS albo na piśmie. W terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o powyższej zmianie, Pożyczkobiorca uprawniony jest do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu Umowy o Udzielaniu Pożyczek Gotówkowych. Jeżeli Pożyczkobiorca nie dokona takiego wypowiedzenia, przyjmuje się, że wyraża on zgodę na zmiany. W takim wypadku obowiązują one od dnia wejścia w życie. Zmiana Opłat dokonana w powyższym trybie nie stanowi zmian Umowy Udzielania Pożyczek Gotówkowych i nie wymaga aneksu (§ 4 ust. 7 Regulaminu udzielania pożyczek)*
2. *Pożyczkodawca jest uprawniony do zmiany warunków Umowy Pożyczki oraz wprowadzenia zmian w treści Regulaminu i innych Załączników. O takiej zmianie każdorazowo powiadomi*

on Pożyczkobiorcę drogą elektroniczną lub przez SMS, który będzie miał prawo do odstąpienia od Umowy Pożyczki w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia o zmianach. Zapisy § 5 pkt 3 zd. drugie i pkt 4 Umowy stosuje się odpowiednio. Brak oświadczenia o odstąpieniu od Umowy Pożyczki w przypisanym terminie, oznacza akceptację nowych warunków (§ 7 ust. 6 wzorca umowy)

3. *Wysłanie wezwania listem poleconym, dokonywane po 30 dniach od ostatniego dnia Okresu Trwania Pożyczki (30 zł) (§ 4 ust. 1 zd. 2 wzorca umowy)*

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

IX. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nakłada się na VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie:

1. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 5.969 zł (słownie: pięć tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt dziewięć zł), płatną do budżetu państwa
2. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 4.263 zł (słownie: cztery tysiące dwieście sześćdziesiąt trzy zł), płatną do budżetu państwa
3. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt III sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 4.263 zł (słownie: cztery tysiące dwieście sześćdziesiąt trzy zł), płatną do budżetu państwa
4. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt IV sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 5.969 zł (słownie: pięć tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt dziewięć zł), płatną do budżetu państwa
5. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt V sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 4.263 zł (słownie: cztery tysiące dwieście sześćdziesiąt trzy zł), płatną do budżetu państwa
6. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt VI sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 8.527 zł (słownie: osiem tysięcy pięćset dwadzieścia siedem zł), płatną do budżetu państwa
7. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt VII sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 17.053 zł (słownie: siedemnaście tysięcy pięćdziesiąt trzy zł), płatną do budżetu państwa
8. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt VIII sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 8.527 zł (słownie: osiem tysięcy pięćset dwadzieścia siedem zł), płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2012r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu) wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające o sygn. akt DDK-405-67/12/BK/JOB, mające na celu wstępne ustalenie, czy wybrani przedsiębiorcy niebędący bankami i świadczący konsumentom usługi finansowe dopuścili się, w zakresie pobierania opłat oraz prezentacji kosztów, naruszenia przepisów uzasadniających wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach. W ramach ww. postępowania kontrolą objęte zostały m.in. działania VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej: Spółka).

W odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu, Spółka poinformowała m.in., że udziela konsumentom pożyczek w wysokości od 100 do 2000 zł, na okres od 1 do 30 dni, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość. Spółka wskazała także, że przed wypłatą pożyczki konsumenci ponoszą jednorazową bezzwrotną opłatę rejestracyjną w wysokości 1 zł. Z kolei w przypadku odstąpienia od umowy konsument ponosi koszt odsetek za korzystanie z przesłanej mu na konto bankowe pożyczki w okresie od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej zwrotu, w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku, obowiązującego w dacie zwrotu pożyczki. Spółka przedstawiła ponadto szczegółowe zestawienie kosztów pobieranych od konsumenta przed zawarciem umowy, w trakcie jej obowiązywania oraz w przypadku nieterminowej spłaty.

W toku postępowania Prezes Urzędu przeanalizował przedłożone przez Spółkę wzorce umów oraz zweryfikował treść umów, które zawarła z konsumentami.

Kompleksowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego dała podstawę do wszczęcia przeciwko Spółce, postanowieniem z dnia 21 czerwca 2013r., postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w:

I. art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na niepodawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, co może naruszać art. 13 ust. 1 pkt 8 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2011r. nr 126 poz. 715 ze zm.)

II. art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na niepodawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o warunkach na jakich koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, marże oraz koszty usług dodatkowych, mogą ulec zmianie, co może naruszać art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ww. ustawy o kredycie konsumenckim

III. art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na podawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rubryce: „Uprawnienie kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu przed terminem” prawdziwej informacji o opłatach, które nie są prowizją za wcześniejszą spłatę i które nie mogą być zatrzymywane przy wcześniejszej spłacie, co może wprowadzić konsumenta w błąd i naruszać art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206)

IV. art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o kolejności

zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, co może naruszać art. 30 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy o kredycie konsumenckim

V. art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co może naruszać art. 30 ust. 1 pkt 11 ww. ustawy o kredycie konsumenckim

VI. art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu dodatkowej opłaty za odstąpienie od umowy o kredyt konsumencki, co może naruszać art. 54 ust. 1 i 4 ww. ustawy o kredycie konsumenckim

VII. art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na stosowaniu postanowienia umownego, z którego wynika, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy pieniędzy (kary umownej), co może naruszać art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego

VIII. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcach umów wykorzystywanych przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, o treści:

1. *Wysokość Opłat mających wpływ na Kwotę do Spłaty może ulegać zmianom. Zmiany wysokości Opłat mogą nastąpić w wyniku działań promocyjnych Pożyczkodawcy bądź w przypadku zmian któregoś z parametrów rynkowych takich jak: stopa inflacji, kursy walutowe, referencyjne stawki oprocentowania ustalane przez NBP oraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów. Nowe stawki Opłat będą podawane do wiadomości Pożyczkobiorcy wraz z podaniem daty ich wejścia w życie za pośrednictwem strony WWW Pożyczkodawcy, SMS albo na piśmie. W terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o powyższej zmianie, Pożyczkobiorca uprawniony jest do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu Umowy o Udzielaniu Pożyczek Gotówkowych. Jeżeli Pożyczkobiorca nie dokona takiego wypowiedzenia, przyjmuje się, że wyraża on zgodę na zmiany. W takim wypadku obowiązują one od dnia wejścia w życie. Zmiana Opłat dokonana w powyższym trybie nie stanowi zmian Umowy Udzielania Pożyczek Gotówkowych i nie wymaga aneksu (§ 4 ust. 7 Regulaminu udzielania pożyczek)*
2. *Pożyczkodawca jest uprawniony do zmiany warunków Umowy Pożyczki oraz wprowadzenia zmian w treści Regulaminu i innych Załączników. O takiej zmianie każdorazowo powiadomi on Pożyczkobiorcę drogą elektroniczną lub przez SMS, który będzie miał prawo do odstąpienia od Umowy Pożyczki w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia o zmianach. Zapisy § 5 pkt 3 zd. drugie i pkt 4 Umowy stosuje się odpowiednio. Brak oświadczenia o odstąpieniu od Umowy Pożyczki w przypisanym terminie, oznacza akceptację nowych warunków (§ 7 ust. 6 wzorca umowy)*
3. *Wysłanie wezwania listem poleconym, dokonywane po 30 dniach od ostatniego dnia Okresu Trwania Pożyczki (30 zł) (§ 4 ust. 1 zd. 2 wzorca umowy)*

W odpowiedzi na otrzymane zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, Spółka podniosła m.in., że wnikliwa analiza sformułowanych zarzutów prowadzi do wniosku, że nie będzie przesadnym twierdzenie o ich bezpodstawności oraz wykreowaniu jedynie w celu udowodnienia Przedsiębiorcy „winy” za wszelką cenę (...). Żadne z postawionych zarzutów nie polega na prawdzie, nie wykazuje naruszenia jakichkolwiek przepisów, a nade wszystko w sposób ewidentny stara się nagiąć treść przytaczanych przepisów prawa do zgoła mało przekonującej, a wręcz godzącej w konsumentów teorii, iż nie potrafią oni zrozumieć

najprostszych klauzul, korzystać z urządzeń porozumiewania się na odległość (np. telefonu) oraz uzyskiwać dodatkowych informacji o ile zajdzie taka potrzeba. Spółka zaznaczyła, że krąg odbiorców jej usług stanowią przeciętni, pełnoletni i korzystający w pełni z praw (nieubezwłasnowolnieni) konsumenci uważani za właściwie poinformowanych, dostatecznie uważnych i rozsądnych. Zdaniem Spółki, w żaden sposób nie można przyjąć, że tacy konsumenci biorąc pożyczkę jednocześnie nie są w stanie posiadać wiedzy o aktualnej stopie oprocentowania NBP lub o tym, że zmiana prawa (tak jak miało to np. miejsce przy nowelizacji ustawy o kredycie konsumenckim), prowadzi do zmiany umowy pożyczki. Jak wskazała Spółka, ograniczanie możliwości podejmowania przez konsumentów decyzji o zawieraniu tego typu umów nie stanowi ich ochrony.

Spółka zwróciła uwagę na pomijaną przez Prezesa Urzędu adekwatność jego działań oraz możliwość stosowania w ogóle niektórych przepisów ustawy o kredycie konsumenckim do jej działalności, polegającej na udzielaniu szybkich, drobnych pożyczek gotówkowych, a nie kredytów długoterminowych i zabezpieczonych, których głównie dotyczy ustawa. W opinii Spółki, zrównywanie drobnych pożyczek rzędu 100- 1000 PLN z kredytami na dziesiątki/setki tysięcy złotych jest oczywistym absurdem. Przepisy ustawy o kredycie konsumenckim należy zatem interpretować i stosować adekwatnie i odpowiednio dla tego typu działalności. W przypadku pożyczek o znikomej wartości powinno się bowiem zachować zdrowy rozsądek w stosowaniu ustawy o kredycie konsumenckim. Spółka podkreśliła, że pożyczki te nie stanowią czynności przekraczających zwykły zarząd majątkiem, nie są do nich wymagane ani zgody współmałżonków, ani szczególne formy. W związku z tym, postawione zarzuty Spółka uznała za nadinterpretację przepisów, a nie ich stosowanie. Wskazała przy tym, że *stosuje się do wszystkich wytycznych ustawy o kredycie konsumenckim*.

Podsumowując swoje stanowisko Spółka stwierdziła, że zarzuty te wręcz godzą w jej uzasadnione interesy, stanowią zagrożenie dla zasad wolnego rynku, a nawet paradoksalnie godzą w interesy konsumentów uznając ich za osoby o poniżej przeciętnym ilorazie inteligencji, niezdolne do samodzielnego podejmowania decyzji w zakresie codziennego funkcjonowania, a także w pewien sposób ograniczając im możliwość podejmowania takich wyborów i decyzji. Spółka zarzuciła także niezgodną z prawem przewlekłość postępowania, która może- w jej ocenie- skutkować nieważnością decyzji na podstawie art. 156 § 1 pkt 7 Kpa.

Spółka szczegółowo ustosunkowała się także do poszczególnych zarzutów wskazując m.in. w zakresie pierwszego z nich (pkt I postanowienia o wszczęciu postępowania), że kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności należy podać w odpowiednich przypadkach, a więc wówczas, gdy ma to zastosowanie. Spółka zaznaczyła, że jej pożyczki udzielane są na krótkie czasookresy, z jednorazową spłatą, nie na raty. Art. 13 ust. 1 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim nie ma tym samym w jej przypadku zastosowania.

Odnosząc się do zarzutu z pkt II Spółka wyraziła opinię, że okoliczności zmian warunków umowy w trakcie jej realizacji dotyczyć mogą wyłącznie czynników zewnętrznych, obiektywnych (np. zmiany przepisów prawa), za które nie ponosi odpowiedzialności, gdyż są całkowicie poza jej kontrolą. Spółka podkreśliła, że należy wziąć pod uwagę sens i okoliczności kwestionowanych zapisów w związku z wymogami ustawowymi co do treści formularza. Według Spółki, prawidłowo nie wskazała na żadne okoliczności, które powodują zmianę warunków umowy, ponieważ po jej stronie takich okoliczności nie ma- nie występują zmiany o charakterze subiektywnym, zależne od jej woli i arbitralnej, jednostronnej decyzji. Spółka poinformowała jednocześnie, że z ostrożności wprowadziła do formularza zapis powtarzający informację regulaminową o możliwości zmiany warunków umowy, wynikającą ze zmiany czynników zewnętrznych.

W przypadku zarzutu z pkt III Spółka podniosła, że informacja zawarta w formularzu w zakresie opłat za spłatę pożyczki przed terminem w żaden sposób nie wywołuje niekorzystnej sytuacji konsumentów i nie powoduje niezgodnego z prawem przysporzenia po jej stronie, w stopniu przekraczającym jej uprawnienia wynikające z ustawy o kredycie konsumenckim. Podkreśliła również, że celem tej informacji było pokazanie konsumentom, że nie ma nadmiernego obciążania ich kosztami z tego tytułu. Ostatecznie jednak Spółka poinformowała, że *zmienia zakwestionowane treści formularza zastępując je wskazaniem konkretnej kwoty, zgodnie z art. 48 i nast. ustawy o kredycie konsumenckim.*

Spółka wyraziła wątpliwość także do zarzutu z pkt IV wskazując, że *nie wiadomo czego właściwie dotyczy i gdzie występuje rzekome naruszenie.* Zgodnie z przypuszczeniami Spółki podstawowy problem tkwi w zwrocie „według uznania”, który nie jest zbyt ogólny, ale *całkiem zrozumiały dla przeciętnego konsumenta.* Zdaniem Spółki, zwrot ten wprowadziła wyłącznie po to, aby ewentualnie móc zrezygnować z części należności od klientów pozostających w zwłoce ze spłatą pożyczki. Spółka zaznaczyła, że do tej pory stosowaną praktyką jest zaliczanie wpłat według uznania, tj. najpierw należność główna i np. tylko część należności z tytułu opłat związanych z pożyczką. Poinformowała także, że w związku z zakwestionowaniem stosowanego rozwiązania, usunęła ww. zwrot, jakkolwiek nie jest to korzystne dla konsumentów.

W odniesieniu do zarzutu z pkt V Spółka podniosła, że Prezes Urzędu abstrahuje w swoich wywodach od rzeczywistego wpływu tego typu zapisów na kondycję konsumentów, co powinno być jego celem. Spółka uznała, zważywszy na udzielanie pożyczek na kilka dni/tygodni oraz wartość pożyczek, że kwoty odsetek są minimalne w porównaniu do kwot odsetek od „prawdziwych” kredytów. Wskazała także, że ilość przypadków, o których mowa, jest na tyle znikoma (poniżej 30 w 2012r. na ponad 60 tyś. udzielonych pożyczek), że nie może być mowy o naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów. Zdaniem Spółki, wskazanie aktualnej stopy oprocentowania bez podania konkretnych wartości, służy wyłącznie uproszczeniu procedury i wyłącza konieczność ciągłych zmian OWU, a nie jakiegokolwiek manipulowania konsumentami. Pomimo podważania zasadności postawionego zarzutu, Spółka zadeklarowała, że zaczęła informować w formularzu o aktualnej wartości odsetek.

Za pozbawiony podstaw prawnych i faktycznych Spółka uznała także zarzut opisany w pkt VI uznając, że jest dla niej krzywdzący i bezprawny. Spółka wniosła o wskazanie, na jakiej podstawie Prezes Urzędu stwierdził, że realizując przepis art. 54 ust. 1 i 4 ustawy o kredycie konsumenckim, działa z naruszeniem prawa. Spółka zauważyła, że poszukiwanie związku pomiędzy zasadami korzystania z pożyczek, a zasadami rozwiązania umowy przez pożyczkobiorców nie ma kompletnie umocowania w przepisach i jest niczym nieuzasadnioną nadinterpretacją Prezesa Urzędu.

W ocenie Spółki, chybiony jest również zarzut postawiony w pkt VII, ponieważ kwoty należne za opóźnienie pożyczkobiorców ze spłatą należności nie mają nic wspólnego z przytoczonymi przepisami Kodeksu cywilnego. Spółka uznała, że *dość osobliwym jest pogląd, jakoby umowa kredytu (w tym wypadku pożyczki) stanowiła zobowiązanie wzajemne, do którego zastosowanie mają powołane przez Prezesa UOKiK przepisy k.c.* Spółka nie zgodziła się z twierdzeniem, że niespłacona pożyczka jest świadczeniem pieniężnym pożyczkobiorcy. Jak podniosła, z przepisów ustawy o kredycie konsumenckim wyraźnie wynika możliwość pobierania opłat za okres zwłoki dłużnika, np. z treści formularza w zakresie opłat w takiej sytuacji.

Spółka nie zgodziła się także z zarzutem postawionym w pkt VIII. W tym zakresie wskazała, że stosowane przez nią postanowienia nie dotyczą analogicznych sytuacji i okoliczności. Odnośnie pierwszego postanowienia Spółka zaznaczyła, że nie podnosi opłat w trakcie obowiązywania umowy, o ile nie zmuszają jej do tego czynniki zewnętrzne, ale podwyższenie opłaty nigdy nie ma charakteru zarobkowego. Jedyna zmiana cennika, inna

niż z ww. powodów, ma miejsce wówczas, gdy czasowo rezygnuje z pobierania całości lub części opłat, co wyraźnie wskazano w tym postanowieniu. Spółka podkreśliła, że klauzula niedozwolona nie wymienia enumeratywnie parametrów rynkowych, od których może zależeć zmiana wysokości opłat. Brak w niej także analogicznego zapisu o zakresie i formie świadczonych usług. W ocenie Spółki, właśnie z tych powodów, które nie znajdują odzwierciedlenia w jej postanowieniu, uznano powołaną klauzulę z rejestru za niedozwoloną. Spółka stwierdziła ponadto, że w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości informuje o kosztach za czynności windykacyjne i nie ma podstaw do uznania, że zastrzegła zbyt wygórowane ceny prowadzenia działań windykacyjnych. Spółka zapewniła, że również w tym zakresie działała i działa w granicach dozwolonych przez prawo.

Przedstawiając ww. argumenty, Spółka wniosła o umorzenie postępowania w trybie art. 105 § 1 Kpa.

W odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu, Spółka przedłożyła kopie umów pożyczek zawartych na podstawie przedłożonego wcześniej wzorca umowy, obowiązującego od dnia 28 lutego 2013r., informując, że wzorzec umowy, formularz i Regulamin są dostosowywane do siebie i w przypadku zmiany obejmującej jeden z tych dokumentów, pozostałe są zmieniane odpowiednio. Spółka przedłożyła ponadto aktualny wzorzec umowy, obowiązujący od dnia 25 lipca 2013r., potwierdzający wprowadzone przez nią zmiany oraz kopie umów zawartych na podstawie tego wzorca.

Spółka wyjaśniła jednocześnie, że jest członkiem grupy kapitałowej, której liderem jest spółka prawa łotewskiego. Powoduje to, że wszelkie zmiany wzorców umów są wprowadzane w ogólnym systemie informatycznym z pewnym opóźnieniem. Zdarzają się także pomyłki systemowe i językowe, które nie są przez nią zawinione i nie zmierzają w jakikolwiek sposób do uzyskania przez nią korzyści, względem jej klientów. Spółka ponownie wyraziła także wątpliwość co do terminu prowadzonego postępowania.

W związku z otrzymanym zawiadomieniem o zakończeniu zbierania materiału dowodowego, pismem z dnia 12 grudnia 2013r. Spółka ponownie przedstawiła stanowisko w sprawie postawionych jej zarzutów. Spółka poinformowała m.in. o zaniechaniu stosowania praktyki określonej w pkt IV postanowienia o wszczęciu postępowania.

W poczet dowodów w niniejszym postępowaniu Prezes Urzędu zaliczył materiał dowodowy zgromadzony w ramach wskazanego powyżej postępowania wyjaśniającego o sygn. akt DDK-405/67/12/BK/JOB w części obejmującej:

1. postanowienie o wszczęciu tego postępowania z dnia 21 grudnia 2012r.
2. wezwanie Prezesa Urzędu z dnia 14 lutego 2013r. skierowane do Spółki
3. pismo Spółki z dnia 28 lutego 2013r. przekazane w odpowiedzi na ww. wezwanie Prezesa Urzędu wraz z załącznikami, tj. zestawieniem kosztów, wzorcami umów o nazwach: umowa VIA SMS PL i Regulamin udzielania pożyczek oraz projekt umowy udzielania pożyczek gotówkowych i Regulamin udzielania pożyczek, wzorem oświadczenia w/s odstąpienia od umowy pożyczki, formularzem informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego oraz dokumentacją zgromadzoną w sprawie udzielenia pożyczek: **[usunięto]**
4. zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) CIT-8 przedłożone przez Spółkę w toku prowadzonego przeciwko niej postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów o sygn. akt RPZ-61/26/12/JM, w załączeniu do pisma z dnia 29 kwietnia 2013r.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

VIA SMS PL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000367773 (dowód: odpis z KRS- k. 105- 110 akt).

Przedmiotem jej działalności jest udzielanie pożyczek konsumentom. Spółka udziela pożyczek w wysokości od 100 do 2000 zł, na okres od 1 do 30 dni, poprzez prowadzoną stronę internetową www.viasms.pl. Umowy z konsumentami Spółka zawiera w oparciu o postanowienia wzorców umów (dowód: pismo Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 5- 6 akt).

W trakcie postępowania Spółka przedłożyła aktualnie stosowane wzorce umów o nazwach: projekt umowy udzielania pożyczek gotówkowych, którego załącznikiem nr 1 jest Regulamin udzielania pożyczek oraz umowa „VIA SMS PL”, którego załącznikiem nr 1 jest Regulamin udzielania pożyczek (dowód: pismo Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 5- 6 akt, wzorce załączone do ww. pisma- k. 8- 14 akt). Z wzorców tych wynika, że umowa udzielania pożyczek gotówkowych to umowa główna zawarta z pożyczkobiorcą, która wraz z Regulaminem udzielania pożyczek stanowi ogół warunków i zasad udzielania pożyczek. Umowa „VIA SMS PL” (umowa pożyczki) to z kolei umowa udzielania pożyczek gotówkowych, w ramach której udzielane są kolejne pożyczki, w sposób i na zasadach określonych w tej umowie oraz Regulaminie udzielania pożyczek (dowód: wzorce załączone do pisma Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 8- 14 akt).

W procesie udzielania pożyczek Spółka doręcza także konsumentom, przed zawarciem umowy, formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 126, poz. 715 ze zm.) (dowód: wzór formularza załączony do pisma Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 15- 16 akt).

Spółka poinformowała, że ww. wzorce wykorzystuje od lutego 2013r. (dowód: pismo Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 5- 6 akt).

Jak ustalono, w celu uzyskania pożyczki konsument powinien dokonać rejestracji i założyć indywidualne konto na stronie internetowej Spółki www.viasms.pl. W trakcie rejestracji konsument ustala hasło, które służy do jego identyfikacji w procesie zawierania kolejnych umów pożyczek. Po dokonaniu prawidłowej rejestracji konsument powinien wnieść opłatę rejestracyjną w wysokości 0,01 zł za rejestrację i założenie konta internetowego. Po założeniu konta Spółka przesyła konsumentowi na podany adres e-mail umowę udzielania pożyczek gotówkowych wraz z Regulaminem udzielania pożyczek i pozostałymi załącznikami. Zawarcie tej umowy powoduje, że dalszy proces udzielania pożyczek odbywa się poprzez konto internetowe konsumenta oraz wiadomości SMS. Spółka może odmówić udzielania kolejnych pożyczek, o ile konsument nie dostarczy podpisanej umowy udzielania pożyczek. Konsument może złożyć wniosek o pożyczkę za pośrednictwem wiadomości SMS o ustalonej przez Spółkę treści, wysłanej na numer podany w trakcie rejestracji lub poprzez założone konto internetowe. O udzieleniu pożyczki i jej warunkach Spółka informuje konsumenta w przesłanej wiadomości SMS, którą konsument powinien potwierdzić wysyłając wiadomość zwrotną o określonej treści lub korzystając z konta internetowego (dowód: wzorce załączone do pisma Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 8- 14 akt).

Prezes Urzędu ustalił, że w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego przekazywanym przez Spółkę konsumentom w rubryce: „Zasady i terminy spłaty kredytu” (pkt 2. Opis głównych cech kredytu) w pozycji: „będzie Pan/Pani musiał/a dokonać spłaty na następujących warunkach:” Spółka wskazała: *spłata pożyczki gotówkowej w terminie [...] dni od dnia następującego po dniu wypłaty pożyczki na Pani/Pana rachunek bankowy.* W pozycji: „kwota, liczba i częstotliwość płatności rat kredytu konsumenckiego:” Spółka zamieściła informację o treści: *jednorazowo całkowita kwota do zapłaty.* W ostatniej pozycji tej

rubryki o nazwie: „Odsetki lub opłaty będą podlegać spłacie w następujący sposób:” Spółka wskazała: *brak oprocentowania w przypadku terminowej spłaty, na koszty Pożyczki składa się Opłata Rejestracyjna, Opłata za Udzielenie Pożyczki (dowód: wzór formularza informacyjnego i formularze doręczone konsumentom załączone do pisma Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 15- 16; 25- 26; 34- 35; 43- 44; 50- 51; 58- 59; 67- 68; 76- 77; 85- 86; 94- 95; 103- 104 akt, wzór formularza informacyjnego i formularze doręczone konsumentom załączone do pisma Spółki z dnia 7 października 2013r.- k. 154- 155; 162- 163; 170- 171; 178- 179; 186- 187; 194- 195; 199- 200; 204- 205; 209- 210; 214- 215; 219- 220; 224- 225; 229- 230; 234- 235; 239- 240; 244- 245 akt).*

Ponadto w ww. formularzu, w rubryce: „Warunki, na jakich koszty związane z umową o kredyt mogą ulec zmianie” (pkt 3. Koszty kredytu) Spółka wskazała: *Odstąpienie od Umowy Pożyczki; Wcześniejsza spłata Pożyczki; Przedłużenie Umowy Pożyczki dla kwoty [...] zł 7 dni- [...] zł 14 dni- [...] zł 30 dni [...] zł; Niewywiązanie się z Umowy Pożyczki (nieterminowa spłata) względnie Odstąpienie od Umowy Pożyczki; Wcześniejsza spłata Pożyczki; Przedłużenie Umowy Pożyczki; Niewywiązanie się z Umowy Pożyczki (nieterminowa spłata) (dowód: wzór formularza informacyjnego i formularze doręczone konsumentom załączone do pisma Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 15- 16; 25- 26; 34- 35; 43- 44; 50- 51; 58- 59; 67- 68; 76- 77; 85- 86; 94- 95; 103- 104 akt, wzór formularza informacyjnego i formularze doręczone konsumentom załączone do pisma Spółki z dnia 7 października 2013r.- k. 154- 155; 162- 163; 170- 171; 178- 179; 186- 187; 194- 195; 199- 200; 204- 205; 209- 210; 214- 215; 219- 220; 224- 225; 229- 230; 234- 235; 239- 240; 244- 245 akt).*

Z kolei w niektórych formularzach przekazanych konsumentom w rubryce o nazwie: „Uprawnienia kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za spłatę kredytu przed terminem” (pkt 4. Inne ważne informacje), w pozycji: „W przypadku spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie poniesie Pan/Pani następujące koszty” Spółka podała wysokości opłaty rejestracyjnej oraz opłaty przygotowawczej (np. Opłata Rejestracyjna 0,01 zł, Opłata Przygotowawcza 43 zł) (dowód: formularze doręczone konsumentom, załączone do pisma Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 25- 26; 34- 35; 50- 51; 58- 59; 67- 68; 76- 77 akt).

Jak ponadto ustalił Prezes Urzędu, udzielane przez Spółkę pożyczki są spłacane jednorazowo. W umowach zawieranych z konsumentami zasady i termin spłaty pożyczki określone zostały w § 2 pkt 6, prezentującym warunki pożyczki, poprzez wskazanie liczby dni, na jaki jej udzielono i konkretnej daty spłaty, według wzoru: *okres pożyczki [...] dni, tj. do dnia [...].* Dodatkowo w § 2 pkt 11 Spółka zastrzegła, że ma prawo zaliczyć otrzymywane od pożyczkobiorcy kwoty według swego uznania, najpierw na poczet opłat związanych z pożyczką, a na końcu na spłatę kwoty głównej pożyczki (dowód: wzorce umów załączone do pisma Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 8- 14, umowy zawarte z konsumentami załączone do ww. pisma Spółki- k. 18- 19; 27- 28; 36- 37; 52- 53; 60- 61; 69- 70; 78- 79; 87- 88; 96- 97 akt).

W ww. umowach nie ma informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego. Obowiązek określenia w umowie pożyczki tych danych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim (dowód: wzorce umów załączone do pisma Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 8- 14 akt, umowy zawarte z konsumentami załączone do ww. pisma Spółki- k. 18- 19; 27- 28; 36- 37; 52- 53; 60- 61; 69- 70; 78- 79; 87- 88; 96- 97 akt).

Ustalenia dokonane przez Prezesa Urzędu wskazują, że Spółka udziela pożyczek nieoprocentowanych. Jednak w razie odstąpienia konsumenta od umowy bez podania przyczyny, w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia, Spółka zobowiązuje konsumenta do zwrotu kwoty pożyczki wraz z odsetkami naliczonymi proporcjonalnie za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej zwrotu. Odsetki naliczane są w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, obowiązującego w dacie zwrotu pożyczki (dowód: § 5

ust. 4 wzorców umów i § 2 ust. 12 pkt b Regulaminów udzielania pożyczek załączonych do pisma Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 8- 14 akt, umowy zawarte z konsumentami załączone do ww. pisma Spółki- k. 18- 20; 27- 28; 36- 37; 52- 53; 60- 61; 69- 70; 78- 79; 87- 88; 96- 97 akt, § 6 ust. 4 wzorców umów i § 2 ust. 114 pkt b Regulaminów udzielania pożyczek załączonych do pisma Spółki z dnia 7 października 2013r.- k. 151- 152 akt, umowy zawarte z konsumentami załączone do ww. pisma Spółki- k. 156- 157; 164- 165; 172- 173; 180- 181; 188- 189 akt).

W umowach pożyczek, które Spółka zawiera z konsumentami zamieszczono postanowienie wskazujące, że Spółka zastrzegła karę umowną za niewykonanie przez konsumenta zobowiązania pieniężnego, tj. za niespłacenie pożyczki w terminie. Zgodnie z jego treścią: *Począwszy od dnia następującego po ostatnim dniu Okresu Pożyczki, do dnia całkowitej spłaty Kwoty Pożyczki do Spłaty, Pożyczkobiorca będzie ponosił Opłatę za Nieterminową Spłatę, na którą składa się kwota 0,5% Kwoty do Wypłaty za każdy dzień opóźnienia (...). Jeżeli w okresie 60 kolejnych dni następujących po ostatnim dniu Okresu Pożyczki, Pożyczkobiorca nie dokona spłaty wszystkich należnych kwot, Pożyczkodawca skieruje sprawę do sądu o ich zapłatę, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu, o których mowa w § 4 ust. 2 (dowód: § 4 ust. 3 wzorców umów załączonych do pisma Spółki z dnia 28 lutego 2013r.- k. 8- 14 akt, umowy zawarte z konsumentami załączone do ww. pisma Spółki- k. 18- 20; 27- 28; 36- 37; 52- 53; 60- 61; 69- 70; 78- 79; 87- 88; 96- 97 akt, § 5 ust. 3 wzorców umów załączonych do pisma Spółki z dnia 7 października 2013r.- k. 151- 152; akt, umowy zawarte z konsumentami załączone do ww. pisma Spółki- k. 156- 157; 164- 165; 172- 173; 180- 181; 188- 189 akt).*

Prezes Urzędu ustalił ponadto, że we wzorcach umów wykorzystywanych przez Spółkę w obrocie konsumenckim figurują postanowienia o treści:

1. *Wysokość Opłat mających wpływ na Kwotę do Spłaty może ulegać zmianom. Zmiany wysokości Opłat mogą nastąpić w wyniku działań promocyjnych Pożyczkodawcy bądź w przypadku zmian któregoś z parametrów rynkowych takich jak: stopa inflacji, kursy walutowe, referencyjne stawki oprocentowania ustalane przez NBP oraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów. Nowe stawki Opłat będą podawane do wiadomości Pożyczkobiorcy wraz z podaniem daty ich wejścia w życie za pośrednictwem strony WWW Pożyczkodawcy, SMS albo na piśmie. W terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o powyższej zmianie, Pożyczkobiorca uprawniony jest do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu Umowy o Udzielaniu Pożyczek Gotówkowych. Jeżeli Pożyczkobiorca nie dokona takiego wypowiedzenia, przyjmuje się, że wyraża on zgodę na zmiany. W takim wypadku obowiązują one od dnia wejścia w życie. Zmiana Opłat dokonana w powyższym trybie nie stanowi zmian Umowy Udzielania Pożyczek Gotówkowych i nie wymaga aneksu*
2. *Pożyczkodawca jest uprawniony do zmiany warunków Umowy Pożyczki oraz wprowadzenia zmian w treści Regulaminu i innych Załączników. O takiej zmianie każdorazowo powiadomi on Pożyczkobiorcę drogą elektroniczną lub przez SMS, który będzie miał prawo do odstąpienia od Umowy Pożyczki w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia o zmianach. Zapisy § 5 pkt 3 zd. drugie i pkt 4 Umowy stosuje się odpowiednio. Brak oświadczenia o odstąpieniu od Umowy Pożyczki w przypisanym terminie, oznacza akceptację nowych warunków*
3. *Wystanie wezwania listem poleconym, dokonywane po 30 dniach od ostatniego dnia Okresu Trwania Pożyczki (30 zł)*

(dowód: § 4 ust. 7 Regulaminów udzielania pożyczek- k. 10 v- 12; 14 i 152 akt, § 7 ust. 6/§ 8 ust. 6 i § 4 ust. 1 zd. 2 wzorców umów- k. 8- 10; 151 akt).

W trakcie postępowania Spółka poinformowała, że od dnia 25 lipca 2013r. stosuje nowe wzorce umów, które potwierdzają zmianę praktyk zarzuconych jej w pkt II, III, IV i V postanowienia o wszczęciu niniejszego postępowania. W odniesieniu do praktyki z pkt II

Spółka wskazała, że wprowadziła do formularza zapis o możliwości zmiany warunków umowy, wynikającej ze zmiany czynników zewnętrznych. Analiza nowego wzoru formularza oraz nowe formularze przekazane konsumentom, przedłożone przez Spółkę w załączeniu do pisma z dnia 7 października 2013r., nie potwierdzają jednak ww. informacji. W dokumentach tych, w rubryce: „Warunki, na jakich koszty związane z umową o kredyt mogą ulec zmianie” nie ma informacji o warunkach zmiany kosztów pożyczki. Nadal figurują w niej informacje zakwestionowane w niniejszym postępowaniu.

W zakresie praktyki z pkt III Spółka poinformowała, że zmienia zakwestionowane treści formularza zastępując je wskazaniem konkretnej kwoty, zgodnie z art. 48 i nast. ustawy o kredycie konsumenckim. Jak jednak ustalono, w nowym wzorze formularza i formularzach przekazanych konsumentom, załączonych do pisma Spółki z dnia 7 października 2013r. w rubryce o nazwie: „Uprawnienia kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za spłatę kredytu przed terminem” Spółka nadal wskazuje opłaty, które nie są prowizją zastrzeżoną za wcześniejszą spłatę. W ww. rubryce Spółka podaje nadal wysokość opłaty rejestracyjnej wskazując ponadto, że konsument ma obowiązek ponieść opłatę za udzielenie pożyczki zmniejszoną proporcjonalnie do ilości dni faktycznego korzystania z pożyczki.

Z informacji przekazanych przez Spółkę wynika, że zmiana praktyki z pkt IV polega na usunięciu z postanowienia wzorca umowy sformułowania „według uznania”. W przedłożonym przez Spółkę nowym wzorcu umowy kwestia kolejności zaliczania wpłat konsumenta na poczet przysługujących jej należności została uregulowana w § 2 pkt 10, któremu nadano treść: *Pożyczkodawca ma prawo zaliczyć otrzymywane od Pożyczkobiorcy kwoty najpierw na poczet Opłat związanych z Pożyczką, w tym Opłaty za udzielenie Pożyczki, Opłaty za Przedłużenie lub udzielenie dodatkowego terminu na spłatę, a następnie na spłatę Kwoty Pożyczki, opłat za opóźnienie, kosztów dochodzenia zwrotu Pożyczki, innych kosztów.*

W zakresie praktyki z pkt V Spółka zadeklarowała z kolei, że zaczęła informować o aktualnej wysokości odsetek w formularzu informacyjnym. Pomimo, że złożona przez Spółkę deklaracja dotyczy danych zamieszczonych w formularzu, a nie w umowie, której dotyczy zarzut, Prezes Urzędu ustalił, że Spółka zmieniła w tej części Regulamin udzielania pożyczek gotówkowych. W nowym Regulaminie zamieszczono postanowienie, które zawiera miejsce do wpisania (uzupełnienia) wysokości stopy kredytu lombardowego NBP, do której Spółka odnosi wartość odsetek pobieranych w razie nieterminowej spłaty pożyczki. W żadnej z przedłożonych umów, które zawarła Spółka z konsumentami, nie podano jednak w tym miejscu wartości ww. odsetek. Miejsce to nie zostało wypełnione (dowód: pisma Spółki z dnia: 15 lipca i 7 października 2013r.- k. 136- 141 i 149- 150 akt, wzorce umów i umowy załączone do pisma Spółki z dnia 7 października 2013r.- k. 151- 152; 154- 155; 156- 157; 162- 163; 164- 165; 170- 171; 172- 173; 178- 179; 180- 181; 186- 187; 188- 189; 194- 195 akt).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Podstawą rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie ustalenie, że został naruszony interes publicznoprawny. Art. 1 ust. 1 ww. ustawy stanowi, że ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 2001r. sygn. akt I CKN 1217/98 stwierdził, że w odniesieniu do przedsiębiorców ustawa chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym, a nie indywidualnym czy nawet grupowym w rozumieniu sumy indywidualnych interesów konsumentów. Działaniami antykonkurencyjnymi bądź antykonsumenckimi są jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku. Interes publiczny zostaje zatem naruszony wówczas, gdy działania przedsiębiorcy godzą w interesy

ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku, zaburzając jego prawidłowe funkcjonowanie.

Zdaniem Prezesa Urzędu, w rozpatrywanej sprawie interes publicznoprawny wyraża się w konieczności ochrony interesu wszystkich konsumentów, którzy byli lub mogli stać się klientami Spółki, tj. zawrzeć z nią umowę pożyczki. Zakwestionowane działania Spółki nie dotyczą interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów- obecnych i przyszłych kontrahentów Spółki, których sytuacja jest identyczna i wynika z posługiwania się przez nią wzorcami umów. Naruszenie interesu publicznoprawnego związane jest tym samym z naruszeniem zbiorowego interesu konsumentów. Istnieją więc podstawy do oceny, czy działania Spółki spełniają przesłanki praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w przepisach powołanej ustawy.

Nie może budzić wątpliwości, że VIA SMS PL Sp. z o.o. jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Jest bowiem spółką prawa handlowego wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług finansowych w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych konsumentom.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy, w szczególności: stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (pkt 1) oraz nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji (pkt 3).

Stwierdzenie ww. praktyk wymaga wystąpienia dwóch przesłanek: **bezprawności działania przedsiębiorcy i naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.**

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z prawem. Ma charakter obiektywny, niezależny od wystąpienia szkody i zamiaru podmiotu dopuszczającego się bezprawnych działań. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa (por. Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji pod red. Janusza Szwai, Wyd. CH Beck, Warszawa 2000r., str. 117-118). Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 kwietnia 2011r. sygn. akt III SK 45/10 *odpowiedzialność z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ma charakter odpowiedzialności obiektywnej w tym sensie, że stwierdzenie zawinionego charakteru przedmiotowego naruszenia nie jest konieczną przesłanką stwierdzenia naruszenia jej przepisów. Rozważania w przedmiocie winy przedsiębiorcy są zatem zbędne z punktu widzenia możliwości zastosowania przepisów prawa materialnego, takich jak zakaz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Element subiektywny w postaci umyślności lub nieumyślności naruszenia przepisów ustawy, określany mianem „winy” jest okolicznością braną pod uwagę przy ustalaniu wysokości kary. Zbiorowe interesy konsumentów to prawa nieograniczonej liczby konsumentów.*

W ocenie Prezesa Urzędu, wymienione przesłanki zostały spełnione w odniesieniu do wszystkich zarzuconych Spółce praktyk.

Ze względu na fakt, że bezprawność ww. praktyk Prezes Urzędu wywodzi z różnych podstaw prawnych, przesłanka ta zostanie omówiona odrębnie w kolejnych punktach uzasadnienia. Uwzględniając z kolei, że naruszenie zbiorowego interesu konsumentów ma tożsame znaczenie dla wszystkich praktyk, kwestia spełnienia tej przesłanki zostanie przedstawiona poniżej łącznie.

Przesłanka ta jest spełniona, gdy działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów jako zbiorowości, rozumianej jako nieokreślona i nieograniczona

grupa podmiotów, których nie da się zidentyfikować. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, wskazuje jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2003r. sygn. akt I CKN 504/01 uznał, że *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów.*

Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest ustalenie, że działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego, konkretnego adresata, ale jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości, przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu konsumentów.

Przypisane Spółce praktyki mogą godzić w interesy nieograniczonej liczby osób, których nie da się zidentyfikować- potencjalnie wszystkich jej dotychczasowych i przyszłych kontrahentów. Fakt posługiwania się przez Spółkę wzorcami umów powoduje, że jej działania mają charakter powtarzalny i skierowane są do osób, które nie zostały zindywidualizowane.

Interes konsumentów należy rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę jako zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Pod tym pojęciem należy rozumieć *stricte* ekonomiczne interesy konsumentów (o wymiarze majątkowym) oraz prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom możliwość dokonywania transakcji przy całkowitym zrozumieniu, jaki jest ich rzeczywisty sens ekonomiczny i prawny na etapie przedkontraktowym i w czasie wykonywania umowy.

Przypisane Spółce praktyki naruszają interesy ekonomiczne i pozaekonomiczne konsumentów. Negatywne skutki ekonomiczne związane są przede wszystkim ze stosowaniem w umowach pożyczki postanowień, które zastrzegają na rzecz Spółki dodatkową opłatę w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy oraz karę umowną za niewykonanie przez konsumenta świadczenia pieniężnego, tj. za niespłacenie pożyczki w ustalonym terminie (pkt VI i VII sentencji decyzji). Wpływ na interesy ekonomiczne konsumentów ma również postanowienie wzorca umowy, które pozwala Spółce na obciążenie konsumenta nadmiernie wygórowaną opłatą za wysłanie wezwania w ramach stosowanej procedury windykacyjnej (pkt VIII.3 sentencji decyzji). Pozostałe praktyki nie mają bezpośredniego wpływu na sytuację ekonomiczną konsumentów, niemniej naruszają ich interesy pozaekonomiczne. Ich skutkiem jest pozbawienie konsumenta określonych informacji na etapie przedkontraktowym i na etapie zawierania umowy (o obligatoryjnych elementach oferty Spółki prezentowanej w formularzu informacyjnym- pkt I i II sentencji decyzji, obligatoryjnych postanowieniach umowy pożyczki- pkt IV i V sentencji decyzji, czy też o zmianach wykorzystywanych wzorców umów- pkt VIII.1 i 2 sentencji decyzji) bądź możliwość wprowadzenia konsumenta w błąd co do istotnych informacji o warunkach spłaty pożyczki przed terminem (pkt III sentencji decyzji).

Warto ponadto zauważyć, że dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów nie jest konieczne wystąpienie na rynku skutków danej praktyki. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Nie jest tym samym konieczne, aby którykolwiek z konsumentów został dotknięty skutkami stosowanych przez Spółkę praktyk. Wystarczająca jest choćby potencjalna możliwość wystąpienia negatywnych skutków praktyki wobec nieograniczonej liczby konsumentów.

I.

Pierwsza z zarzuconych Spółce praktyk polega na niepodawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o kolejności zaliczania rat pożyczki na poczet należności Spółki. Obowiązek zamieszczenia tego rodzaju danych w ww. formularzu wynika z art. 13 ust. 1 pkt 8 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 126 poz. 715 ze zm.). Podkreślić przy tym należy, że na mocy art. 3 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, obowiązek ten spoczywa także na pożyczkodawcy. Zgodnie z tym przepisem, za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

Art. 13 ust. 1 pkt 8 powołanej ustawy przewiduje, że kredytodawca przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany podać konsumentowi na trwałym nośniku zasady i terminy spłaty kredytu oraz w odpowiednich przypadkach kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy. Z kolei art. 14 ustawy stanowi, że kredytodawca przekazuje konsumentowi dane wymienione w art. 13 ust. 1 i 2 na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy. Wzór formularza składa się z określonych rubryk i pozycji, które powinien wypełnić pożyczkodawca przed jego wręczeniem konsumentowi. Informacje, które muszą być w nim podane mają umożliwić konsumentom podjęcie świadomej decyzji co do zawarcia umowy o kredyt konsumencki. Wzór ten obejmuje m.in. rubrykę: „Zasady i terminy spłaty kredytu” (pkt 2. Opis głównych cech kredytu), w której pożyczkodawca powinien uzupełnić pozycje: „będzie Pan/Pani musiał/a dokonać spłaty na następujących warunkach:”, „kwota, liczba i częstotliwość płatności rat kredytu konsumenckiego:” oraz „Odsetki lub opłaty będą podlegać spłacie w następujący sposób:”.

W formularzu informacyjnym przekazywanym przez Spółkę konsumentom przed zawarciem umowy w pierwszej z ww. pozycji Spółka wskazała: *spłata pożyczki gotówkowej w terminie [...] dni od dnia następującego po dniu wypłaty pożyczki na Pani/Pana rachunek bankowy*. W pozycji: „kwota, liczba i częstotliwość płatności rat kredytu konsumenckiego:” Spółka zamieściła informację o treści: *jednorazowo całkowita kwota do zapłaty*, a w ostatniej pozycji: „Odsetki lub opłaty będą podlegać spłacie w następujący sposób:” Spółka wskazała: *brak oprocentowania w przypadku terminowej spłaty, na koszty Pożyczki składa się Opłata Rejestracyjna, Opłata za Udzielenie Pożyczki*.

Zdaniem Prezesa Urzędu, podane przez Spółkę informacje nie są wystarczające do uznania, że Spółka wskazała kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności wynikających z umowy pożyczki. Nawet przy założeniu jednorazowej spłaty pożyczki niezbędne jest bowiem podanie, w jaki sposób rozdysponowana zostanie faktyczna wpłata dokonana przez pożyczkobiorcę, tj. jaka jej część zaliczona zostanie na spłatę kapitału pożyczki, a jaka na inne opłaty pobrane w związku z jej udzieleniem. W niniejszym przypadku informacje podane przez Spółkę nie odnoszą się do wszystkich sytuacji, które powinny skutkować dokonaniem rozliczenia uiszczonych przez pożyczkobiorcę wpłat na poczet jej należności. Spółka wskazała jedynie termin spłaty pożyczki, a poprzez podanie w drugiej z wymienionych powyżej pozycji, że pożyczkobiorca powinien wnieść jednorazowo całkowitą kwotę do zapłaty, określiła jedynie częstotliwość płatności w przypadku prawidłowego wykonania umowy przez pożyczkobiorcę, która prowadzi do wygaśnięcia jego zobowiązania. Spółka nie podała jednak, w jakiej kolejności rozdysponuje dokonany przez konsumenta wpłatami (ratami) w przypadku, gdy przysługujące jej na podstawie umowy należności będą wyższe niż otrzymane środki. Należność Spółki z umowy pożyczki może obejmować także pobierane przez nią odsetki i opłaty za nieterminową spłatę pożyczki (por. § 2 pkt 12 a Regulaminu udzielania pożyczek gotówkowych, § 4 ust. 3 wzorca umowy pożyczki), czy też opłaty za podjęte wobec konsumenta czynności windykacyjne (por. § 4 ust. 1 wzorca umowy pożyczki). Należy w szczególności zauważyć, że Spółka nie podała

także sposobu zaliczenia opłat pobieranych za udzielenie pożyczki, które stanowią istotną część raty kredytu konsumenckiego (spłaty konsumenta). W ostatniej z pozycji formularza o nazwie: „Odsetki lub opłaty będą podlegać spłacie w następujący sposób:” Spółka oznaczyła tylko opłaty, które pobiera w związku z udzieleniem pożyczki, ale nie sprecyzowała kolejności ich zaliczenia na poczet przysługujących jej należności. Informacje zamieszczone w tej pozycji mają na celu uszczegółowienie informacji dotyczących kwoty płatności, ich liczby i częstotliwości. Brak tych informacji oznacza, że zapoznając się z przekazanym przez Spółkę formularzem konsument nie uzyskuje, przed zawarciem umowy ze Spółką, kompleksowej informacji o zasadach spłaty należności z umowy pożyczki.

Prezes Urzędu uznaje, że pojęcie zasad i terminów spłaty kredytu, jakim posługuje się ustawa o kredycie konsumenckim m.in. w art. 13 ust. 1 pkt 8, ma szeroki zakres zastosowania. Pojęcie to obejmuje zatem wszelkie zasady i terminy, które dotyczą spłaty kredytu konsumenckiego, w tym również takie, które odnoszą się do sposobu (kolejności) zaliczenia poszczególnych wpłat (rat) nie stanowiących pełnej spłaty pożyczki, z uwagi np. na obciążenie konsumenta innymi opłatami, przewidzianymi w razie nienależytego wykonania przez niego umowy. Wbrew twierdzeniom Spółki, w rozpatrywanej sprawie mamy więc do czynienia z „odpowiednim przypadkiem”, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy, uzasadniającym podanie pełnych i szczegółowych informacji o sposobie rozliczenia poszczególnych wpłat (rat) dokonywanych przez konsumenta na poczet należności Spółki. W konsekwencji, wskazany przez Spółkę fakt udzielania pożyczek na krótkie okresy, z jednorazową spłatą, a nie na raty, nie ma znaczenia dla oceny bezprawności jej działań z punktu widzenia powołanego przepisu.

Na marginesie należy zauważyć, że § 2 pkt 11 wzorca, w oparciu o który Spółka zawiera umowy z konsumentami, przewiduje wprost, że Spółka ma prawo zaliczyć otrzymywane od pożyczkobiorcy kwoty według swego uznania, najpierw na poczet opłat związanych z pożyczką, a na końcu na spłatę kwoty głównej pożyczki. Spółka przewidziała więc w umowie określony sposób rozdysponowania wpłat pożyczkobiorcy (por. pkt IV uzasadnienia).

W świetle powyższego, Prezes Urzędu uznał, że Spółka naruszyła art. 13 ust. 1 pkt 8 w zw. z art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim. Jednoczesne naruszenie zbiorowych interesów konsumentów uzasadnia stwierdzenie, że Spółka stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Na podstawie art. 26 ust. 1 ww. ustawy, Prezes Urzędu nakazał Spółce zaniechanie jej stosowania.

II.

Druga z zarzuconych Spółce praktyk polega na niepodawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o warunkach na jakich koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o pożyczkę mogą ulec zmianie. Prezes Urzędu uznał, że działania Spółki są sprzeczne z art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 10 tej ustawy, kredytodawca przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany podać konsumentowi na trwałym nośniku informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich te koszty mogą ulec zmianie. Jak już wskazano, art. 14 ww. ustawy przewiduje, że kredytodawca przekazuje konsumentowi dane na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego,

którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy. Powyżej wskazano ponadto, że za umowę o kredyt konsumencki uważa się m.in. umowę pożyczki.

W formularzu informacyjnym dane dotyczące kosztów zamieszczone powinny być w pkt 3 (Koszty kredytu), w którym w kolejnych rubrykach pożyczkodawca powinien podać dane odnoszące się np. do stopy oprocentowania oraz warunków jej zmiany, rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, czy też obowiązku zawarcia umowy dodatkowej. W tej części formularza pożyczkodawca powinien także podać inne informacje o kosztach, uzupełniając m.in. rubryki o nazwach: „Koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/Pani ponieść w związku z umową o kredyt” oraz „Inne koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową”. Obydwie rubryki oznaczone zostały znakiem *, w którym wyjaśniono, że kredytodawca lub pośrednik kredytowy wypełnia odpowiednie pola w przypadku, gdy informacja dotyczy danego kredytu lub wskazuje, że dana informacja tego rodzaju kredytu nie dotyczy. Takim znakiem oznaczono także kolejną z rubryk, zamieszczoną poniżej, o nazwie: „Warunki, na jakich koszty związane z umową o kredyt mogą ulec zmianie”.

Oferując pożyczki konsumentom Spółka pobiera tzw. opłatę za udzielenie pożyczki, która zgodnie z Regulaminem udzielania pożyczek jest pobierana za przygotowanie umowy i przekazanie środków pożyczkobiorcy. Opłata ta stanowi 15% kwoty pożyczki do wypłaty w skali miesiąca i jest jedynym kosztem udzielanych przez Spółkę pożyczek. Spółka nie pobiera innych opłat. Jej pożyczki nie są oprocentowane.

W formularzu informacyjnym Spółki, w rubryce o nazwie: „Warunki, na jakich koszty związane z umową o kredyt mogą ulec zmianie” Spółka wskazuje: *Odstąpienie od Umowy Pożyczki; Wcześniejsza spłata Pożyczki; Przedłużenie Umowy Pożyczki dla kwoty [...] zł 7 dni- [...] zł 14 dni- [...] zł 30 dni [...] zł; Niewywiązanie się z Umowy Pożyczki (nieterminowa spłata) bądź Odstąpienie od Umowy Pożyczki; Wcześniejsza spłata Pożyczki; Przedłużenie Umowy Pożyczki; Niewywiązanie się z Umowy Pożyczki (nieterminowa spłata).*

Zdaniem Prezesa Urzędu, treść informacji zamieszczonych w ww. rubryce nie określa warunków, na jakich dojdzie do zmiany kosztów pożyczki, tj. w rozpatrywanej sprawie- do zmiany wysokości opłaty za udzielenie pożyczki. Uzupełniając tę rubrykę Spółka wskazała jedynie kiedy nastąpi ww. zmiana wymieniając np. odstąpienie od umowy czy wcześniejszą spłatę pożyczki. Spółka nie sprecyzowała jednak, na jakich warunkach, a więc w jaki sposób ww. koszt pożyczki może się zmienić.

W § 4 ust. 7 Regulaminu udzielania pożyczek przewidziano, że wysokość opłat mających wpływ na kwotę do spłaty (tj. kwotę pożyczki powiększoną o opłatę za udzielenie pożyczki) może ulegać zmianom, a zmiany wysokości opłat mogą nastąpić w wyniku działań promocyjnych Spółki bądź w przypadku zmian któregoś z parametrów rynkowych takich jak: stopa inflacji, kursy walutowe, referencyjne stawki oprocentowania ustalane przez NBP oraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów. Spółka dopuszcza zatem zmianę kosztu pożyczki. Skutkuje to obowiązkiem Spółki uzupełnienia oznaczonej znakiem * pozycji: „Warunki, na jakich koszty związane z umową o kredyt mogą ulec zmianie”. Spółka nie wykonała jednak należycie tego obowiązku. Informacje, które Spółka zamieściła w ww. rubryce formularza nie określają bowiem warunków, na jakich koszty związane z umową o pożyczkę mogą ulec zmianie. Formularz informacyjny Spółki nie spełnia tym samym wymogów określonych w art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim.

Podważając zasadność postawionego zarzutu Spółka podniosła, że zmiany warunków umowy w trakcie jej realizacji dotyczyć mogą wyłącznie czynników zewnętrznych, obiektywnych takich jak np. zmiany przepisów prawa, za które nie ponosi odpowiedzialności. Jak zaznaczyła, prawidłowo nie wskazała więc na żadne okoliczności, które powodują zmianę warunków umowy, ponieważ po jej stronie takich okoliczności nie

ma. Odnosząc się do twierdzeń Spółki należy przede wszystkim zauważyć, że zobowiązując pożyczkodawcę do określenia ewentualnych warunków, na jakich koszty związane z umową mogą ulec zmianie, ustawodawca nie wyróżnił zmian wynikających z przyczyn zależnych bądź niezależnych od pożyczkodawcy. Obowiązek pożyczkodawcy w tym zakresie ma charakter ogólny. Jego istota sprowadza się do przekazania konsumentowi konkretnych informacji co do możliwości zmiany kosztów pożyczki i warunków, na jakich zmiany te nastąpią. Nie ma więc znaczenia, czy zmiany te mają charakter subiektywny, zależny od woli pożyczkodawcy i jego arbitralnej, jednostronnej decyzji, jak to podniosła Spółka. Rozstrzygające znaczenie ma to, czy zmiany te dotyczą danego kredytu konsumenckiego, prezentowanego w formularzu informacyjnym. Skoro Spółka oferuje pożyczki, których koszty mogą się zmieniać, powinna uwzględnić tę okoliczność w doręczanym konsumentom formularzu informacyjnym, w przeznaczony na to rubryce formularza.

Na bezprawność działań Spółki nie ma także wpływu fakt, że konsument jest w stanie uzyskać dodatkowe informacje z innych źródeł. Przypomnienia wymaga, że dla stwierdzenia bezprawności wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa, a taka właśnie sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie. Bezprawność ma charakter obiektywny i jest niezależna od winy i świadomości sprawcy. Z tego też względu tzw. adekwatność ingerencji Prezesa Urzędu oraz zdrowy rozsądek przy stosowaniu przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, na który powołała się Spółka kwestionując postawione jej zarzuty, nie mają wpływu na dokonaną ocenę jej działań i uznanie, że są sprzeczne z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim.

Uwzględniając poczynione ustalenia, Prezes Urzędu uznał działania Spółki za bezprawne. Jednoczesne naruszenie zbiorowych interesów konsumentów uzasadnia stwierdzenie, że Spółka stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Spółka poinformowała, że z ostrożności wprowadziła do formularza zapis powtarzający informację regulaminową o możliwości zmiany warunków umowy, wynikającą ze zmiany czynników zewnętrznych. W przekazanym przez Spółkę w załączeniu do pisma z dnia 7 października 2013r. wzorze formularza (k... akt) rubryka: „Warunki, na jakich koszty związane z umową o kredyt mogą ulec zmianie” ma jednak taką samą treść jak zakwestionowana w prowadzonym postępowaniu. Nie zmieniła się także treść tej rubryki w formularzach przekazanych przez Spółkę konsumentom, które zostały załączone do ww. pisma Spółki. Nie ma w związku z tym podstaw do przyjęcia, że Spółka faktycznie zaprzestała stosowania przypisanej jej praktyki.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt II sentencji nakazując Spółce zaniechanie stosowania ww. praktyki.

III.

W prowadzonym postępowaniu Prezes Urzędu zarzucił ponadto Spółce stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na podawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rubryce: „Uprawnienie kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu przed terminem” prawdziwej informacji o opłatach, które nie są prowizją za wcześniejszą spłatę i które nie mogą być zatrzymywane przy wcześniejszej spłacie. Bezprawność ww. praktyki Prezes Urzędu wywodzi z naruszenia przez Spółkę art. 5 ust. 1 i 2 pkt 2 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206).

Art. 3 tej ustawy zakazuje stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych. Przez praktykę rynkową rozumie się działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Pojęcie produktu ma znaczenie szerokie i obejmuje także usługi (art. 2 pkt 3 i 4 ustawy).

Bez wątplenia działania Spółki polegające na oferowaniu konsumentom pożyczek gotówkowych poprzez ich prezentowanie w doręczanych im formularzach informacyjnych mieszczą się w przedstawionym powyżej pojęciu praktyki rynkowej.

W art. 4 ust. 1 ww. ustawy określono dwie przesłanki, których łączne spełnienie pozwala na zakwalifikowanie praktyki przedsiębiorcy jako nieuczciwej, a mianowicie: sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rzeczywiste lub potencjalne zniekształcenie w istotny sposób zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Przepis ten ma charakter klauzuli generalnej, która w celu wykazania stosowania danej praktyki wymaga odpowiedniej konkretyzacji. Art. 4 ust. 2 ustawy zawiera otwarty katalog nieuczciwych praktyk rynkowych, wyróżnia m.in. praktyki rynkowe wprowadzające w błąd. Praktyki te mogą polegać na działaniu (art. 5) bądź zaniechaniu (art. 6), przy czym nie są one zakazane w każdych okolicznościach (art. 7). Oznacza to, że przypisanie przedsiębiorcy stosowania praktyk rynkowych wprowadzających w błąd wymaga odniesienia zarówno do ogólnej definicji nieuczciwej praktyki rynkowej zawartej w art. 4 ust. 1 ustawy, jak również definicji praktyki wprowadzającej w błąd zawartej w art. 5 lub art. 6 tej ustawy.

Art. 5 ust. 1 i 2 pkt 2 ww. ustawy stanowi, że praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Wprowadzającym w błąd działaniem może być w szczególności rozpowszechnianie prawdziwych informacji w sposób mogący wprowadzać w błąd. Zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy, przy ocenie czy praktyka rynkowa wprowadza w błąd przez działanie należy uwzględnić wszystkie jej elementy oraz okoliczności wprowadzenia produktu na rynek, w tym sposób jego prezentacji.

Ocena, czy przedsiębiorca stosuje nieuczciwą praktykę rynkową dokonywana jest z punktu widzenia przeciętnego konsumenta, którego model powinien być ustalony w każdej rozpatrywanej sprawie. Art. 2 pkt 8 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym za przeciętnego konsumenta uznaje konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Wymaga zarazem dokonania oceny tych cech z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

Działania Spółki polegające na oferowaniu pożyczek gotówkowych nie są kierowane do określonej, dającej się wyodrębnić na podstawie wspólnej cechy grupy konsumentów, ale nieograniczonego kręgu odbiorców- ogółu konsumentów zainteresowanych uzyskaniem środków finansowych. Wzorce umów, które Spółka wykorzystuje w obrocie prawnym nie wskazują jakichkolwiek warunków, które pozwoliłyby na uznanie, że z jej oferty skorzystać mogą osoby posiadające szczególne cechy lub właściwości, które decydowałyby o ich przynależności do szczególnej grupy konsumentów. Spółka udziela pożyczek po dokonaniu pozytywnej oceny zdolności kredytowej potencjalnego pożyczkobiorcy. *De facto* każdy konsument zainteresowany uzyskaniem pożyczki może zostać klientem Spółki. Zdaniem Prezesa Urzędu, korzystanie z internetu oraz zawarcie umowy przez internet nie wymaga posiadania szczególnych bądź nadzwyczajnych umiejętności, które skutkowałyby

koniecznością wyróżnienia odrębnej grupy konsumentów. Korzystanie z internetu jest obecnie szeroko rozpowszechnione. W pierwszej połowie 2013r. z dostępu do internetu korzystało blisko 70% gospodarstw domowych w Polsce¹. Także korzystanie z telefonu komórkowego i wysyłanie wiadomości SMS nie wiąże się z posiadaniem szczególnych cech lub właściwości. Na koniec 2012r. w Polsce użytkowano ponad 53,9 mln kart SIM i wysłano ponad 52,6 mld wiadomości SMS, co oznacza, że na jednego użytkownika przypadło średnio 1381 wiadomości w ciągu roku².

Okoliczności te powodują, że w rozpatrywanej sprawie nie ma podstaw do konstruowania modelu przeciętnego konsumenta z uwzględnieniem ostatniej z przesłanek wskazanych w ustawowej definicji, a więc odwoływania się do przynależności do szczególnej grupy konsumentów. Uzasadnia to przyjęcie, że ocena praktyki Spółki powinna być dokonana z punktu widzenia przeciętnego konsumenta- osoby zainteresowanej uzyskaniem środków finansowych, która jest dostatecznie dobrze poinformowana, uważna i ostrożna przy zaciąganiu zobowiązań finansowych, przy uwzględnieniu czynników społecznych, kulturowych i językowych charakterystycznych dla polskiego konsumenta.

W opinii Prezesa Urzędu, z punktu widzenia ustalonego modelu przeciętnego konsumenta uzasadnione jest stwierdzenie, że zakwestionowane działania Spółki spełniają przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 2 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Z dokonanych ustaleń wynika, że w niektórych formularzach przekazanych konsumentom w rubryce o nazwie: „Uprawnienia kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za spłatę kredytu przed terminem” (pkt 4. Inne ważne informacje), w pozycji: „W przypadku spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie poniesie Pan/Pani następujące koszty:” Spółka podała wysokość opłaty rejestracyjnej oraz opłaty przygotowawczej (np. Opłata Rejestracyjna 0,01 zł, Opłata Przygotowawcza 43 zł).

Należy wskazać, że na podstawie art. 50 ustawy o kredycie konsumenckim, pożyczkodawca może zastrzec prowizję za spłatę pożyczki przed terminem określonym w umowie, jednak opłaty wymienione przez Spółkę w tej części formularza takiego charakteru nie mają. Opłata przygotowawcza jest bowiem pobierana za rozpatrzenie wniosku o kredyt i przygotowanie umowy oraz inne czynności związane z udzieleniem kredytu (tak np. Ustawa z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Komentarz do pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004). Opłata rejestracyjna jest pobierana za założenie konta internetowego na stronie internetowej Spółki, poprzez które konsument może ubiegać się o pożyczkę od Spółki i zawierać z nią umowy. Nie jest więc bezpośrednio związana z zawarciem konkretnej umowy i nie stanowi kosztu pożyczki. Opłatę tę konsument wnosi niezależnie od tego, czy i ewentualnie ile razy skorzysta z oferty Spółki. Niewątpliwie konsument jest zobowiązany uiścić opłatę przygotowawczą, jeżeli zawrze umowę ze Spółką, a opłatę rejestracyjną- jeżeli chce korzystać z jej oferty (ofert). Informacja o ww. opłatach jest więc sama w sobie prawdziwa. Dostatecznie dobrze poinformowany konsument nie zna jednak szczegółowych zasad udzielania przez Spółkę pożyczek. Formularz informacyjny jest pierwszym dokumentem, dzięki któremu może poznać elementy konkretnej, przeznaczonej dla niego oferty. Miejsce prezentacji ww. opłat w rubryce formularza dotyczącej całkowicie innego rodzaju kosztu, ponoszonego w innych okolicznościach, powoduje, że przeciętny konsument może mylnie przypuszczać, że opłaty te są prowizją za wcześniejszą spłatę pożyczki, którą może zastrzec Spółka. Nieczytelny

¹ Dane według raportu: „Diagnoza społeczna 2013- Warunki i jakość życia Polaków”, opracowanego przez Radę Monitoringu Społecznego, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie, Warszawa 22 sierpnia 2013r., www.diagnoza.com/

² Dane według Raportu o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2012r., opracowanego przez Urząd Komunikacji Elektronicznej, www.uke.gov.pl

sposób prezentacji ww. opłat a zarazem ich błędne utożsamianie z prowizją, o której mowa w ustawie, rzutuje więc na odbiór przekazu Spółki przez przeciętnego konsumenta.

Zgodnie z art. 50 ustawy, prowizja może być zastrzeżona m.in. pod warunkiem, że wcześniejsza spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu. Art. 50 ustawy określa także maksymalną wysokość prowizji, która w przypadku, gdy okres między datą spłaty kredytu a terminem spłaty nie przekracza jednego roku, nie może być wyższa niż 0,5% spłacanej części kwoty kredytu. Analiza zgromadzonego materiału dowodowego nie wskazuje, aby Spółka pobierała prowizję za wcześniejszą spłatę pożyczki w rozumieniu art. 50 ustawy o kredycie konsumenckim.

Zdaniem Prezesa Urzędu, pomimo, że ww. opłaty nie są prowizją, ich wskazanie w rubryce formularza o nazwie: „Uprawnienia kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za spłatę kredytu przed terminem” może wprowadzić przeciętnego konsumenta w błąd co do opłat, którymi zostanie obciążony w razie spłaty pożyczki przed terminem ustalonym w umowie, a tym samym warunków wcześniejszej spłaty pożyczki. Zapoznając się z otrzymanym formularzem przeciętny konsument może uznać, że Spółka faktycznie zastrzegła prowizję za wcześniejszą spłatę pożyczki. Należy zauważyć, że zakwestionowane informacje dotyczą w istocie warunków, na jakich konsument może wykonać uprawnienie umowne związane ze spłatą pożyczki. Wprawdzie w niniejszym przypadku przeciętny konsument jest osobą zainteresowaną uzyskaniem środków finansowych na krótki okres czasu (maksymalnie 30 dni), niemniej jednak nie oznacza to, że nie jest zainteresowany poznaniem tych elementów oferty Spółki, które dotyczą wcześniejszej spłaty pożyczki. Zdaniem Prezesa Urzędu, są to informacje, które wpływają na postrzeganie i ocenę przez przeciętnego konsumenta pełnej oferty Spółki przedstawianej w formularzu.

Przeciętny konsument jest osobą dostatecznie dobrze poinformowaną, która wie, że z uzyskaniem pożyczki wiążą się określone koszty. Ma więc świadomość, że nawet w przypadku spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie może ponieść pewne koszty. Okoliczność ta nie zwalnia jednak Spółki z obowiązku prezentowania wszelkich informacji w tym zakresie w sposób rzetelny i nie wprowadzający konsumentów w błąd. Jeśli zatem Spółka nie przewiduje pobierania za wcześniejszą spłatę pożyczki prowizji określonej w art. 50 ustawy o kredycie konsumenckim, nie powinna w przekazywanym konsumentom przed zawarciem umowy formularzu informacyjnym oznaczać jako prowizji opłat, które prowizją nie są. W niniejszym przypadku, nawet uważny i dostatecznie zorientowany przeciętny konsument, mający określony stopień wiedzy o warunkach udzielania kredytów konsumenckich, zapoznając się z formularzem Spółki nie jest w stanie ustalić, że wskazane przez nią opłaty nie są prowizją. Takie stwierdzenie wymagałoby posiadania przez przeciętnego konsumenta specjalistycznej wiedzy, wynikającej ze szczegółowej znajomości przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, umożliwiającej odróżnienie różnych kosztów pożyczki obciążających pożyczkobiorcę na różnych etapach wykonania umowy, tj. w terminie ustalonym w umowie lub przed upływem tego terminu. Rozstrzygnięcie, czy wskazane w ww. rubryce formularza opłaty są bądź nie są prowizją za wcześniejszą spłatę pożyczki wymagałoby także szczególnej uwagi przeciętnego konsumenta przy zapoznaniu się z otrzymanym od Spółki formularzem. Tylko wyjątkowo uważny konsument mógłby ewentualnie stwierdzić, że opłata przygotowawcza jest kosztem pożyczki, natomiast opłata rejestracyjna- innym kosztem ponoszonym w związku z zawieraniem umowy, które powinny być ujęte w innej rubryce formularza. Zdaniem Prezesa Urzędu, przeciętny konsument takiej szczególnej wiedzy i uwagi nie posiada.

W opinii Prezesa Urzędu, pod wpływem zakwestionowanych informacji przeciętny konsument mógł podjąć decyzję dotyczącą umowy, której by nie podjął, gdyby wiedział, że Spółka nieprawidłowo wypełniła omawianą rubrykę formularza.

Stosownie do art. 2 pkt 7 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, przez decyzję dotyczącą umowy rozumie się decyzję podejmowaną przez konsumenta co do tego, czy, w jaki sposób i na jakich warunkach dokona zakupu, zapłaci za produkt w całości lub w części, zatrzyma produkt, rozporządzi nim lub wykona uprawnienie umowne związane z produktem, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać określonej czynności, czy też powstrzymać się od jej dokonania. Nieuczciwa praktyka rynkowa polegająca na wprowadzającym w błąd działaniu nie musi finalnie prowadzić do dokonania przez przeciętnego konsumenta czynności prawnej. Decyzja dotycząca umowy, o której mowa w ww. ustawie, ma szerszy zakres niż instytucja błędu uregulowana w art. 84 i nast. Kodeksu cywilnego. Elementem konstrukcyjnym decyzji konsumenta nie jest objęty sam fakt jej dokonania, czyli w analizowanym przypadku skorzystanie z oferty i zawarcie umowy ze Spółką. Wystarczająca jest potencjalna możliwość wprowadzenia w błąd przeciętnego konsumenta.

W rozpatrywanej sprawie decyzja dotycząca umowy może polegać np. na rezygnacji przeciętnego konsumenta z oferty Spółki, tj. niezawarciu ze Spółką umowy lub rezygnacji z dokonania wcześniejszej spłaty pożyczki w razie zawarcia takiej umowy. Bez znaczenia pozostaje przy tym okoliczność, że konsument może zweryfikować informacje zamieszczone w formularzu w inny sposób. Kluczowe znaczenie odgrywa wewnętrzne przekonanie konsumenta i dokonany przez niego odbiór przekazu Spółki w chwili, gdy może się z nim zapoznać, tj. w chwili otrzymania od Spółki formularza informacyjnego.

Jak wskazano powyżej, w celu przypisania Spółce nieuczciwej praktyki rynkowej wprowadzającej w błąd niezbędne jest także wykazanie, że praktyka ta jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Oznacza to konieczność odniesienia się do przesłanek klauzuli generalnej z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Z uwagi na kwestionowanie sposobu prezentacji informacji zawartych w formularzach informacyjnych przekazywanych konsumentom przed zawarciem umowy pożyczki, Prezes Urzędu dokonał oceny zachowania Spółki w kontekście naruszenia dobrych obyczajów oraz możliwości zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta na etapie przedkontraktowym.

Na gruncie powołanej ustawy pod pojęciem sprzeczności z dobrymi obyczajami należy rozumieć swego rodzaju klauzulę rzetelności oznaczającą zakaz takiego zachowania przedsiębiorcy, które mogłoby prowadzić do zakłócenia zachowania konsumenta na rynku poprzez brak rzetelnego informowania go o istotnych cechach produktu. Chodzi tu przede wszystkim o staranność i uczciwość zawodową oraz dobrą wiarę. W wyroku z dnia 23 lutego 2006r. sygn. akt XVII Ama 118/04 SOKiK stwierdził, że w stosunkach z konsumentami istota dobrego obyczaju sprowadza się do właściwego informowania o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywania uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty i rzetelnego traktowania partnerów umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami SOKiK uznał działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, a także wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności.

W niniejszej sprawie, za dobre obyczaje należy uznać prawo konsumenta do uzyskania rzetelnej i jednoznacznej informacji, jaką Spółka jako profesjonalista powinna podawać w formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego przekazywanych konsumentom przed zawarciem umowy. Zdaniem Prezesa Urzędu, naruszenie tak

rozumianych dobrych obyczajów nastąpić może właśnie wskutek przekazania informacji mogących wprowadzać konsumenta w błąd o opłatach, które nie stanowią prowizji przewidzianej za wcześniejszą spłatę pożyczki i które nie mogą być pobierane przy wcześniejszej spłacie. Pod wpływem ww. informacji przeciętny konsument mógł nabrać mylnego wyobrażenia o warunkach spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie i podjąć decyzję dotyczącą umowy, której w przeciwnym razie by nie podjął. Zakwestionowane informacje mogły zatem zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta na etapie przedkontraktowym.

Zajmując stanowisko w sprawie Spółka podniosła, że ww. informacja nie wywołuje niekorzystnej sytuacji konsumentów i nie powoduje niezgodnego z prawem przysporzenia po jej stronie, w stopniu przekraczającym jej uprawnienia wynikające z ustawy o kredycie konsumenckim. Spółka podkreśliła także, że jej celem było pokazanie konsumentom, że nie ma nadmiernego obciążania ich kosztami z tytułu wcześniejszej spłaty.

W opinii Prezesa Urzędu, ww. argumenty nie wpływają na dokonaną ocenę praktyki Spółki. Jak wykazano, istota tej praktyki wymagała rozstrzygnięcia, czy zakwestionowane informacje formularza mogą wprowadzać przeciętnego konsumenta w błąd i powodować podjęcie przez niego decyzji dotyczącej umowy, której w przeciwnym razie by nie podjął. Na rozstrzygnięcie Prezesa Urzędu nie wpływa więc to, czy informacje takie skutkują jakimkolwiek przysporzeniem na rzecz Spółki. Nie ma też znaczenia cel, z uwagi na który informacje te zostały podane w formularzu. Z kolei wywołanie niekorzystnej sytuacji konsumentów może wynikać, zdaniem Prezesa Urzędu, już z samego faktu stosowania przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu uznał, że działania Spółki spełniają przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 2 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Stwierdzenie, że działania te godzą także w zbiorowe interesy konsumentów pozwala na przypisanie Spółce praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W trakcie postępowania Spółka poinformowała, że *zmienia zakwestionowane treści formularza zastępując je wskazaniem konkretnej kwoty, zgodnie z art. 48 i nast. ustawy o kredycie konsumenckim*. Pomimo ww. deklaracji, Spółka nie zmieniła jednak informacji zamieszczonych w tej części formularza. Zarówno w nowym wzorze formularza, jak i formularzach przekazanych konsumentom w rubryce: „Uprawnienia kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za spłatę kredytu przed terminem” Spółka nadal wskazuje opłaty, które nie są prowizją zastrzeżoną za wcześniejszą spłatę. W ww. rubryce Spółka podaje nadal wysokość opłaty rejestracyjnej wskazując ponadto, że konsument ma obowiązek ponieść opłatę za udzielenie pożyczki zmniejszoną proporcjonalnie do ilości dni faktycznego korzystania z pożyczki.

Prezes Urzędu orzekł zatem zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nakazując Spółce zaniechanie stosowania ww. praktyki.

IV.

Kolejna z zarzuconych Spółce praktyk polega na niepodawaniu w umowach zawieranych z konsumentami informacji o kolejności zaliczania rat pożyczki na poczet jej należności. Bezprawność tego zarzutu wynika z naruszenia przez Spółkę art. 30 ust. 1 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim. Powołany przepis przewiduje, że umowa o kredyt konsumencki powinna określać zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1.

Należy zauważyć, że art. 30 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy jest odpowiednikiem omówionego powyżej w pkt I uzasadnienia art. 13 ust. 1 pkt 8 tej ustawy, który podobnie określa obowiązek kredytodawcy na etapie poprzedzającym zawarcie umowy, w zakresie wymogów formularza informacyjnego. Jak to już wcześniej zaznaczono, za umowę o kredyt konsumencki uznaje się m.in. umowę pożyczki, co skutkuje uznaniem, że umowa ta powinna spełniać wymogi przewidziane w art. 30 ust. 1 ustawy.

Z dokonanych ustaleń wynika, że spłata udzielanych przez Spółkę pożyczek powinna być dokonana poprzez jednorazowe uiszczenie całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta. Zasady i terminy spłaty pożyczki w zawieranych umowach Spółka określa poprzez wskazanie w § 2 pkt 6, obok innych warunków pożyczki, okresu pożyczki, tj. liczby dni, na jaki jej udzielono i konkretnej daty spłaty pożyczki (np. *okres pożyczki 30 dni, tj. do dnia 2013.02.14.*- k. 18 akt). W § 2 pkt 11 umów Spółka wskazała ponadto, że ma prawo zaliczyć otrzymane od pożyczkobiorcy kwoty, według swojego uznania, najpierw na poczet opłat związanych z pożyczką, a na końcu na spłatę kwoty głównej pożyczki.

W ocenie Prezesa Urzędu, zawierane przez Spółkę umowy nie spełniają wymogu formalnego określonego w art. 30 ust. 1 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim w części dotyczącej obowiązku podania kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet jej należności wynikających z umowy pożyczki. Zamieszczone w nich postanowienia są zbyt ogólne, aby można było stwierdzić, że Spółka określiła prawidłowo ten wymóg umowy, skoro to Spółka ma prawo, według swojego uznania, każdorazowo decydować, w jaki sposób zaliczy uiszczone przez pożyczkobiorcę wpłaty (raty). To Spółka zatem w każdej sytuacji może swobodnie decydować, jaka część wpłat jej kontrahenta zaliczona zostanie na spłatę kapitału pożyczki, a jaka na inne opłaty pobrane w związku z udzieleniem pożyczki. Przewidziana w § 2 pkt 11 kolejność (najpierw opłaty związane z pożyczką, a na końcu spłata kwoty głównej pożyczki) nie ma charakteru niezmiennego, ale zależy wyłącznie od uznania Spółki. Na podstawie postanowień umowy konsument nie jest tym samym w stanie ustalić, w jakiej kolejności zostaną rozdysponowane dokonane przez niego wpłaty w przypadku, gdy przysługujące Spółce na podstawie umowy należności będą wyższe niż przekazane przez niego środki. Należy zauważyć, że należności Spółki z umowy pożyczki mogą obejmować także pobierane przez nią odsetki i opłaty za nieterminową spłatę pożyczki (por. § 2 pkt 12 a Regulaminu udzielania pożyczek gotówkowych, § 4 ust. 3 wzorca umowy pożyczki), czy też opłaty za czynności windykacyjne podejmowane wobec konsumenta (por. § 4 ust. 1 wzorca umowy pożyczki). Spółka powinna zatem także dla takich kosztów określić kolejność zaliczania dokonywanych przez konsumenta spłat na poczet należności z umowy pożyczki, zapewniając konsumentowi kompleksowe i szczegółowe informacje w tym zakresie.

Podkreślenia wymaga, co zresztą wskazano w pkt I uzasadnienia, że Prezes Urzędu przyjmuje szeroką wykładnię pojęcia zasad i terminów spłaty kredytu jakim posługuje się ustawa o kredycie konsumenckim. Ww. pojęcie, występujące także w art. 30 ust. 1 pkt 8 ustawy, z którego Prezes Urzędu wywodzi bezprawność niniejszego zarzutu, obejmuje wszelkie zasady i terminy, które dotyczą spłaty kredytu konsumenckiego, w tym również takie, które odnoszą się do sposobu zaliczenia poszczególnych wpłat (rat) nie stanowiących pełnej spłaty pożyczki, z uwagi np. na obciążenie konsumenta innymi opłatami, przewidzianymi w razie nienależytego wykonania przez niego umowy. W świetle powyższego, Prezes Urzędu uznał, że zawierane przez Spółkę z konsumentami umowy pożyczki nie określają istotnego elementu zasad spłaty udzielanej pożyczki w postaci kolejności zaliczenia poszczególnych wpłat (rat) dokonywanych przez konsumenta.

Zajmując stanowisko w kwestii postawionego zarzutu Spółka przede wszystkim podniosła, że ww. zapis umowy wydaje się być *całkiem zrozumiałą dla przeciętnego konsumenta*. Należy wskazać, że okoliczność ta nie przesądza o braku bezprawności praktyki Spółki. Była

już mowa, że bezprawność ma charakter obiektywny, co oznacza, że dla jej stwierdzenia niezbędne jest udowodnienie, że określone zachowanie przedsiębiorcy koliduje z przepisami prawa. W ocenie Prezesa Urzędu, taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie- działania Spółki są sprzeczne z przytoczonym powyżej przepisem ustawy.

Prezes Urzędu nie dostrzega wskazanego przez Spółkę związku pomiędzy zamieszczonym w § 2 pkt 11 umowy sformulowaniem „według uznania” a możliwością zrezygnowania przez Spółkę z części należności od konsumentów pozostających w zwłoce ze spłatą pożyczki. Spółka wskazała, że zwrot ten wprowadziła wyłącznie po to, aby ewentualnie móc zrezygnować z części należności od klientów pozostających w zwłoce ze spłatą pożyczki. Zdaniem Prezesa Urzędu, na ewentualną rezygnację Spółki z dochodzenia części należności od konsumentów nie ma wpływu zastrzeżone sobie przez nią w umowie prawo do określania kolejności zaliczania dokonywanych przez konsumentów wpłat.

Mając na względzie powyższe, Prezes Urzędu uznał, że Spółka naruszyła art. 30 ust. 1 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim. Z uwagi na fakt, że jej działanie godzi także w zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu przypisał Spółce stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku prowadzonego postępowania Spółka poinformowała o zmianie zakwestionowanej regulacji poprzez usunięcie zwrotu „według uznania”. W przedłożonym przez Spółkę nowym wzorcu umowy, wprowadzonym do obrotu konsumenckiego z dniem 25 lipca 2013r., kwestia kolejności zaliczania wpłat konsumenta na poczet należności z umowy pożyczki została uregulowana w § 2 pkt 10, któremu nadano treść: *Pożyczkodawca ma prawo zaliczyć otrzymywane od Pożyczkobiorcy kwoty najpierw na poczet Opłat związanych z Pożyczką, w tym Opłaty za udzielenie Pożyczki, Opłaty za Przedłużenie lub udzielenie dodatkowego terminu na spłatę, a następnie na spłatę Kwoty Pożyczki, opłat za opóźnienie, kosztów dochodzenia zwrotu Pożyczki, innych kosztów.* Zdaniem Prezesa Urzędu, Spółka doprecyzowała zasady spłaty pożyczki określając kolejność zaliczania wnoszonych przez konsumenta wpłat na poczet przysługujących jej należności. Uzasadnia to stwierdzenie, że Spółka zaniechała stosowania zarzuconej jej praktyki z dniem 24 lipca 2013r.

Podstawę prawną decyzji Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie stanowi tym samym art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zgodnie z którym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt IV sentencji.

V.

W pkt V sentencji decyzji Prezes Urzędu przypisał Spółce stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na niepodawaniu w zawieranych z konsumentami umowach pożyczki informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego. Bezprawność działań Spółki Prezes Urzędu wywiódł z naruszenia art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym umowa o kredyt konsumencki powinna określać m.in. roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego. Powyżej wskazano, że na mocy art. 3 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, za umowę o kredyt konsumencki uważa się umowę pożyczki. Oznacza to, że wymogi określone w art. 30 ust. 1 dotyczą również umowy pożyczki.

Umowy pożyczki, które Spółka zawiera z konsumentami nie określają wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego. Regulamin udzielania pożyczek, stanowiący integralną część zawieranych przez Spółkę umów, wskazuje jedynie, że Spółka pobiera odsetki m.in. w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki, które naliczane są w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, obowiązującego w dacie zwrotu pożyczki. W ocenie Prezesa Urzędu, postanowienie to jest zbyt ogólne, aby uznać, że Spółka prawidłowo określiła wysokość stopy oprocentowania zadłużenia

przeterminowanego. Oprócz metody obliczania tej wartości, Spółka powinna podać także konkretną wartość procentową na dzień zawarcia umowy. Dlatego też Prezes Urzędu uznał, że zawierane przez Spółkę umowy nie spełniają wymogu, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim.

Ustosunkowując się do postawionego zarzutu Spółka podniosła, że Prezes Urzędu abstrahuje w swoich wywodach od rzeczywistego wpływu tego typu zapisów na kondycję konsumentów. Spółka podkreśliła, że uwzględniając wartość pożyczek i terminy ich udzielenia, kwoty odsetek są znikome w porównaniu do kwot odsetek „prawdziwych” kredytów, podobnie jak liczba przypadków, których dotyczy to postanowienie w porównaniu do ilości udzielonych pożyczek. Z tego faktu Spółka wnioskuje, że nie naruszyła zbiorowych interesów konsumentów.

Należy podkreślić, co zresztą wskazano już wcześniej, że dla wykazania naruszenia zbiorowych interesów konsumentów nie jest konieczne wystąpienie na rynku skutków danej praktyki. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać również na zagrożeniu ich naruszenia. Nie jest więc konieczne, aby którykolwiek z konsumentów- kontrahentów Spółki został faktycznie dotknięty skutkami stosowanej przez nią praktyki. Wystarczająca jest choćby hipotetyczna możliwość naruszenia zbiorowych interesów konsumentów (por. art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Zdaniem Prezesa Urzędu, nie można też zaakceptować stanowiska Spółki, że wskazanie aktualnej stopy oprocentowania bez podania konkretnych wartości, służy wyłącznie uproszczeniu procedury i wyłącza konieczność ciągłych zmian ogólnych warunków umowy. Dążenie do zapewnienia sobie przez Spółkę określonego poziomu komfortu przy świadczeniu usług na rzecz konsumentów nie może prowadzić do zwolnienia jej z należytego wykonania obowiązków nałożonych przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa, zapewniających konsumentom określony poziom wiedzy o warunkach umowy.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prezes Urzędu uznał zachowanie Spółki za bezprawne z punktu widzenia art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim. Uwzględnienie, że zachowanie to narusza także zbiorowe interesy konsumentów pozwala na stwierdzenie, że Spółka dopuściła się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W trakcie postępowania Spółka zadeklarowała, że *zaczęła informować w formularzu o aktualnej wysokości odsetek*. Należy zauważyć, że postawiony Spółce zarzut dotyczy braku obowiązkowych danych w umowie pożyczki, a nie formularzu informacyjnym. Dla uznania, że zostały spełnione wymogi formalne umowy pożyczki nie jest wystarczające zamieszczenie informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego w przekazywanym pożyczkobiorcy formularzu informacyjnym. Przepisy ustawy o kredycie konsumenckim wyraźnie wyróżniają obowiązki pożyczkodawcy przed zawarciem umowy (rozdział 2) i na etapie zawierania umowy (rozdział 3). Wymogi, jakie spełnić powinien formularz informacyjny określone zostały w art. 13 ustawy (rozdział 2). Formularz doręczany jest konsumentowi przed zawarciem umowy. Ewentualne podanie wysokości stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego w formularzu nie jest więc tożsame z wykonaniem przez Spółkę tego obowiązku na etapie zawierania umowy.

Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu nakazał tym samym Spółce zaniechanie stosowania ww. praktyki.

VI.

Praktyka wskazana w pkt VI sentencji związana jest z naruszeniem przez Spółkę przepisów art. 54 ust. 1 i 4 ustawy o kredycie konsumenckim regulujących prawa i

obowiązki stron umowy o kredyt konsumencki w razie odstąpienia konsumenta od umowy, bez podania przyczyny, w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 tej ustawy, konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu Art. 54 ust. 4 stanowi z kolei, że w przypadku odstąpienia od umowy, kredytodawcy nie przysługują żadne inne opłaty, z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez niego na rzecz organów administracji publicznej oraz opłat notarialnych.

Nie może budzić wątpliwości, że przytoczone przepisy mają charakter bezwzględnie obowiązujący i dotyczą wszystkich umów o kredyt konsumencki w rozumieniu art. 3 ww. ustawy. Oznacza to, że znajdują zastosowanie niezależnie od charakteru umowy, w tym od rodzaju opłat, jakie w niej przewidziano i tego, jakich opłat kredytodawca nie pobiera udzielając kredytu konsumentom. Odsetki i bezzwrotne koszty poniesione przez kredytodawcę na rzecz organów administracji publicznej oraz opłaty notarialne są jedynymi kosztami, których może żądać kredytodawca od konsumenta odstępującego od umowy. Obowiązująca ustawa nie zawiera przy tym innych przepisów, które regulowałyby odmiennie prawa i obowiązki stron umowy w tym zakresie.

Pomimo, że Spółka udziela pożyczek nieoprocentowanych, w razie odstąpienia konsumenta od umowy zobowiązuje go do zwrotu kwoty pożyczki wraz z odsetkami. Stosownie do § 2 ust. 12 pkt b Regulaminu udzielania pożyczek, Spółka pobiera odsetki m.in. w przypadku odstąpienia pożyczkobiorcy od umowy pożyczki, za okres od dnia wypłaty pożyczki, do dnia jej zwrotu przez pożyczkobiorcę. Odsetki naliczane są w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, obowiązującego w dacie zwrotu pożyczki. § 5 ust. 4 wzorców umów wykorzystywanych przez Spółkę w obrocie z konsumentami przewiduje, że po złożeniu oświadczenia o odstąpieniu i zwróceniu przez pożyczkobiorcę kwoty do wypłaty wraz z naliczonymi proporcjonalnie odsetkami należnymi za okres od wypłaty pożyczki do dnia jej spłaty na konto Spółki, Spółka dokona całkowitego rozliczenia pożyczki w terminie 30 dni.

Zdaniem Prezesa Urzędu, w niniejszej sprawie zastrzeżone przez Spółkę odsetki są w istocie dodatkową opłatą pobieraną przez Spółkę za odstąpienie konsumenta od umowy, którą Spółka nie może obciążać konsumenta. Spółka nie pobiera odsetek, stanowiących wynagrodzenie za korzystanie z kapitału, w trakcie trwania umowy, ale zastrzega odsetki wyłącznie na wypadek odstąpienia konsumenta od umowy, a więc zerwania łączącego strony stosunku prawnego. Powoduje to, że zastrzeżone odsetki nie mają charakteru świadczenia ubocznego, ponieważ nie istnieją obok świadczenia głównego aż do momentu złożenia przez konsumenta oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Prezes Urzędu wyraża opinię, że jeżeli kredytodawca nie pobiera odsetek za udzielenie kredytu konsumenckiego, nie może zastrzegać ich wyłącznie na wypadek odstąpienia konsumenta od umowy.

Dlatego też Prezes Urzędu uznał, że działania Spółki są sprzeczne z ww. przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Wbrew wyrażonej przez Spółkę opinii nie stanowią więc „realizacji” tych przepisów. Wykazanie, że działania te naruszają zarazem zbiorowe interesy konsumentów, uzasadnia przypisanie Spółce stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt VI sentencji nakazując Spółce zaniechanie stosowania ww. praktyki.

VII.

Praktyka przypisana Spółce w pkt VII sentencji polega na stosowaniu w zawieranych z konsumentami umowach pożyczki postanowienia, z którego wynika, że naprawienie szkody

wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego przez konsumenta nastąpi poprzez zapłatę kary umownej.

Prezes Urzędu ustalił, że na mocy w § 4 ust. 3 umowy Spółka może obciążyć konsumenta obowiązkiem zapłaty tzw. opłaty za nieterminową spłatę, na którą składa się m.in. 0,5% kwoty do wypłaty za każdy dzień opóźnienia. Ww. opłatę Spółka nalicza w przypadku niedokonania przez pożyczkobiorcę spłaty pożyczki w terminie ustalonym w umowie, do dnia całkowitej spłaty pożyczki. Jeżeli w okresie 60 kolejnych dni następujących po ostatnim dniu okresu pożyczki, pożyczkobiorca nie dokona spłaty wszystkich należnych kwot, Spółka skieruje sprawę do sądu o ich zapłatę, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu.

Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienie narusza art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna).

Zastrzeżona przez Spółkę opłata stanowi w istocie karę umowną. Jest to surogat odszkodowania należnego Spółce za niedokonanie przez pożyczkobiorcę spłaty pożyczki w terminie określonym w umowie, a więc za niewykonanie przez niego zobowiązania, które ma charakter pieniężny. W tej sytuacji zastrzeżenie kary umownej jest niedopuszczalne (por. także uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2003r. sygn. akt III CZP 61/03).

W opinii Prezesa Urzędu, kwestionowanie przez Spółkę pieniężnego charakteru świadczenia pożyczkobiorcy wynika z niezrozumienia normy prawnej wyrażonej w ww. przepisie i charakteru umowy pożyczki. Stosownie do art. 720 § 1 Kodeksu cywilnego, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Świadczenie pieniężne polega na przekazaniu z majątku dłużnika do majątku wierzyciela określonej sumy pieniężnej (por. art. 358¹ § 1 Kodeksu cywilnego), reprezentującej pewną wartość ekonomiczną, wyrażaną poprzez odwołanie do określonej waluty (tak np. System prawa prywatnego- tom 5. Prawo zobowiązań- część ogólna pod red. E. Łętowskiej. Wyd. C.H. Beck, Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2006, str. 222). W niniejszej sprawie przedmiotem zobowiązania Spółki i jej kontrahenta jest określona suma pieniężna, której własność Spółka przenosi na rzecz pożyczkobiorcy, a pożyczkobiorca zobowiązuje się zwrócić tę samą kwotę. Zawierana przez strony umowa ma przy tym charakter odpłatny- za udzielenie pożyczki Spółka pobiera wynagrodzenie w postaci opłaty za udzielenie pożyczki.

W ustalonych okolicznościach Spółka mogłaby jedynie, na podstawie art. 481 § 1 Kodeksu cywilnego, żądać od konsumenta odsetek za czas opóźnienia w spełnieniu jego świadczenia, chociażby nie poniosła żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które konsument nie ponosi odpowiedzialności. Uwzględniając jednak, że maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może, zgodnie z art. 359 § 2¹ Kodeksu cywilnego, w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, kwota odsetek, której mogłaby dochodzić Spółka byłaby niższa niż wysokość zakwestionowanej kary umownej. Przykładowo można wskazać, że kara umowna w wysokości 0,5% kwoty pożyczki do wypłaty za każdy dzień opóźnienia, przy maksymalnym dopuszczalnym przez Spółkę opóźnieniu 60 dni i pożyczce w kwocie 700 zł (kwota pożyczki z zawartej umowy- k. 18 akt) wynosi 210 zł. Odsetki maksymalne, których mogłaby żądać Spółka, przy obowiązującej obecnie stopie kredytu lombardowego, wynoszącej 16% w skali roku (dane na dzień 7 listopada 2013r.), od kwoty pożyczki w wysokości 700 zł za okres 60 dni wynoszą 16,80 zł. Przewidując karę umowną, Spółka

zastrzegła zatem na swoją rzecz świadczenie, które z założenia jest wyższe niż odsetki maksymalne, których mogłaby domagać się przy prawidłowym zastosowaniu powołanych przepisów.

Spółka słusznie zauważyła, że z przepisów ustawy o kredycie konsumenckim wynika możliwość pobierania opłat w przypadku niespłacenia przez pożyczkobiorcę pożyczki w ustalonym w umowie terminie. Wniosek taki wynika np. z analizy elementów umowy o kredyt konsumencki, która zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 11 powinna określać roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Nie oznacza to jednak, że ustawodawca upoważnił pożyczkodawcę do pobierania wszelkich opłat w przypadku braku spłaty pożyczki w terminie, w szczególności takich, które mogą być niedopuszczalne z punktu widzenia innych przepisów prawa. Zdaniem Prezesa Urzędu, poza odsetkami określonymi zgodnie z zasadami przewidzianymi w Kodeksie cywilnym, mogą to być jedynie opłaty za konkretne, wykonane przez pożyczkodawcę czynności, których wysokość nie może być przy tym rażąco wygórowana i oderwana od nakładów ponoszonych na ich wykonanie, a procedura ich zastosowania powinna być precyzyjnie uregulowana (por. orzecznictwo SOKiK dotyczące klauzul niedozwolonych, np. wyroki z dnia: 6 sierpnia 2009r. sygn. akt XVII Amc 624/09, 9 października 2006r. sygn. akt XVII Amc 101/05 i 27 kwietnia 2005r. sygn. akt XVII Amc 103/04).

Jedynie na marginesie należy zauważyć, wbrew opinii Spółki, że wszczynając postępowanie Prezes Urzędu nie prezentował twierdzeń uznających umowę pożyczki za umowę wzajemną.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu uznał, że działania Spółki są bezprawne w świetle art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego. Ze względu na fakt, że działania te naruszają również zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu przypisał Spółce stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Działając na podstawie art. 26 ust. 1 tej ustawy, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt VII sentencji, nakazując Spółce zaniechanie stosowania ww. praktyki.

VIII.

W pkt VIII sentencji Prezes Urzędu przypisał Spółce stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Bezprawność tej praktyki polega na stosowaniu przez Spółkę postanowień wzorców umów tożsamyh z postanowieniami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego, Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie ww. praktyki również w odniesieniu do przedsiębiorcy, który nie był stroną postępowania sądowego zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 grudnia 2005r. sygn. akt VI ACa 760/05 podkreślił, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się postanowieniem wpisanym do rejestru w oderwaniu od zagadnienia, czy wpis do rejestru powstał w związku ze stosowaniem wzorca umowy przez podmiot, co do którego bada się stosowanie praktyki. Jak wskazał Sąd Apelacyjny, naruszenie interesów konsumentów może nastąpić w wyniku działań podmiotów, które stosują klauzule abuzywne już wpisane do rejestru, przy czym wpis taki związany był z działaniami innych przedsiębiorców.

Z kolei w wyroku z dnia 25 maja 2005r. sygn. akt XVII Ama 46/04 SOKiK wyraził pogląd, że dla uznania określonej klauzuli za niedozwolone postanowienie umowne wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie klauzul powinien być bowiem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną oba zapisy można uznać za tożsame.

Przedstawione powyżej orzecznictwo potwierdza uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006r. sygn. akt III SZP 3/2006, w której uznano, że *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a (w obowiązującej obecnie ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów uregulowana została w art. 24). Odwołując się do argumentów o charakterze celowościowym oraz kierując się potrzebą zapewnienia skuteczności tego przepisu, Sąd Najwyższy podkreślił, że *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów obejmuje również przypadki wprowadzenia jedynie zmian kosmetycznych, polegających na przestawieniu szyku wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru. (...)* Możliwość uznania zachowania przedsiębiorcy, polegającego na stosowaniu postanowień wzorców umownych, które nie mają identycznego brzmienia jak postanowienia wpisane do rejestru, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, w sposób istotny zwiększa skuteczność obu instytucji (tj. niedozwolonych postanowień umownych oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumenta), zniechęcając przedsiębiorców do obchodzenia wpisów dokonanych w rejestrze niedozwolonych postanowień.*

Nie jest więc konieczna dokładna, literalna zbieżność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Niedozwolone będą również takie postanowienia wzorców umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, których treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną wykładnię.

1. Prezes Urzędu zakwestionował postanowienie § 4 ust. 7 Regulaminu udzielania pożyczek Spółki o treści: „Wysokość Opłat mających wpływ na Kwotę do Spłaty może ulegać zmianom. Zmiany wysokości Opłat mogą nastąpić w wyniku działań promocyjnych Pożyczkodawcy bądź w przypadku zmian któregoś z parametrów rynkowych takich jak: stopa inflacji, kursy walutowe, referencyjne stawki oprocentowania ustalane przez NBP oraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów. Nowe stawki Opłat będą podawane do wiadomości Pożyczkobiorcy wraz z podaniem daty ich wejścia w życie za pośrednictwem strony WWW Pożyczkodawcy, SMS albo na piśmie. W terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o powyższej zmianie, Pożyczkobiorca uprawniony jest do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu Umowy o Udzielaniu Pożyczek Gotówkowych. Jeżeli Pożyczkobiorca nie dokona takiego wypowiedzenia, przyjmuje się, że wyraża on zgodę na zmiany. W takim wypadku obowiązują one od dnia wejścia w życie. Zmiana Opłat dokonana w powyższym trybie nie stanowi zmiany Umowy Udzielania Pożyczek Gotówkowych i nie wymaga aneksu”.

W ocenie Prezesa Urzędu, ww. postanowienie mieści się w hipotezie klauzuli niedozwolonej z pozycji 3181 rejestru, o treści: *Bank zastrzega sobie prawo do zmiany cennika w okresie obowiązywania umowy kredytu, jeżeli wystąpi przynajmniej jedna z poniższych przyczyn: 1) zmiana parametrów rynkowych, środowiska konkurencji, przepisów prawa, w szczególności przepisów podatkowych i rachunkowych, stosowanych w sektorze bankowym, 2) zmiana poziomu inflacji bądź*

innych warunków makroekonomicznych, 3) zmiana zakresu lub formy świadczonych usług. Uzasadniając abuzowność tej klauzuli w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 grudnia 2010r. sygn. akt XVII AmC 426/09 SOKiK stwierdził m.in., że bank może zmienić opłaty i prowizje zawarte w cenniku praktycznie w dowolnie wybranym przez siebie momencie, gdyż przesłanki zmiany zostały określone w tej klauzuli tak szeroko, że w każdej chwili może uznać, że jedna z nich została spełniona. SOKiK zauważył, że niektóre z wymienionych przesłanek ziszcza się stale a dotyczy to chociażby parametrów rynkowych czy zmiany poziomu inflacji bądź innych warunków makroekonomicznych. Parametry rynkowe są bardzo różne (prawne, ekonomiczne, socjologiczne itd.) i tylko od oceny banku zależy, jakie w konkretnej sytuacji mogą mieć zastosowanie. Zdaniem Sądu, zmienia się też środowisko konkurencji. Co więcej, użyte sformułowanie „w szczególności” oznacza, że każda zmiana przepisów może powodować zmianę cennika. SOKiK uznał za oczywiste, że warunki na rynku podlegają permanentnym zmianom, nawet w okresie tzw. stagnacji gospodarczej, a więc jest pewne, że w każdym momencie spełni się jedna z dwóch pierwszych przesłanek. SOKiK zakwestionował również brak określenia okresu, w jakim miałyby nastąpić zmiana parametrów rynkowych, środowiska konkurencji, inflacji i innych parametrów rynkowych oraz tego, o jaką wielkość mogłoby to nastąpić. Jako przykład SOKiK wskazał zmianę inflacji, co do której nie wiadomo, czy chodzi o inflację średnioroczną czy liczoną w inny sposób. Umożliwia to bankowi zmianę cennika w każdym dowolnie wybranym momencie. SOKiK zauważył, że przesłanka zmiany zakresu lub formy świadczonych usług zależy wyłącznie od woli banku przy czym nawet niewielka zmiana skutkuje uprawnieniem banku do zmiany cennika. Jak podkreślił SOKiK, konsument jest narażony na niemożliwe do przewidzenia zmiany wysokości lub wprowadzenie nowych opłat i prowizji pobieranych przez bank w związku z wykonywaniem umowy, bez możliwości ich zweryfikowania w oparciu o jakiegokolwiek obiektywne kryteria. W związku z powyższym, SOKiK orzekł, że ww. klauzula jest sprzeczna z art. 385³ pkt 9 i 10 Kodeksu cywilnego. Przyznaje bowiem prawo bankowi dokonania wiążącej interpretacji umowy oraz dopuszcza zmianę umowy bez ważnej przyczyny, wskazanej w umowie. Narusza ponadto zasadę określoną w art. 385 § 2 zd. 1 Kodeksu cywilnego, nakazującą formułowanie wzorca umowy jednoznacznie i w sposób zrozumiały. SOKiK stwierdził zarazem, że możliwość wypowiedzenia umowy przez konsumenta nie wyklucza uznania, że ww. klauzula spełnia przesłanki klauzuli niedozwolonej określonej w art. 385³ pkt 10 Kodeksu cywilnego. Odmienne stanowisko prowadziłoby bowiem do przyjęcia, że prawo to wyłącza w każdej sytuacji możliwość orzekania o abuzowności danej klauzuli na podstawie ww. przepisu.

Zakwestionowane postanowienie wzorca Spółki w analogiczny sposób reguluje kwestie dotyczące zmiany wysokości opłat, którymi obciążony jest konsument. Parametry rynkowe, które w nim wymieniono, nie są określone w sposób umożliwiający konsumentowi ustalenie, kiedy (w jakich okolicznościach) mogą ulec zmianie i o jaką wartość. Konsument nie ma np. możliwości zweryfikowania i ustalenia, jakie kursy walut będą mieć wpływ na wysokość pobieranej kwoty do spłaty oraz jakie referencyjne stawki oprocentowania NBP i z jakiego okresu zostaną wzięte pod uwagę przy wprowadzeniu zmian opłat. Na podstawie tego postanowienia konsument nie jest też w stanie ustalić, w jakim zakresie ewentualne zmiany parametrów rynkowych mogą decydować o zmianie kwoty do spłaty. Użycie zwrotu „takich jak” przed wskazaniem ww. parametrów powoduje, że ich katalog jest otwarty. Spółka może wybrać zatem także inne parametry dla uzasadnienia zmian wysokości stosowanych opłat. Uprawnienie do zmiany opłat, które zastrzegła sobie Spółka, podobnie jak przewidziane w przedstawionej klauzuli niedozwolonej, ma więc niezwykle szeroki charakter. Prawo konsumenta do wypowiedzenia umowy w razie zamiany parametrów rynkowych nie wyklucza przy tym uznania, jak słusznie podkreślił SOKiK, że tej treści postanowienia są niedozwolone.

Pomimo różnic w treści, ww. okoliczności przemawiają za stwierdzeniem tożsamości postanowienia wzorca Spółki i przytoczonej klauzuli wpisanej do rejestru.

Podniesione przez Spółkę argumenty, że nie podnosi opłat w trakcie obowiązywania umowy, o ile nie zmuszają jej do tego czynniki zewnętrzne, a podwyższenie opłaty nie ma charakteru zarobkowego, nie wpływają na dokonana ocenę zakwestionowanego postanowienia. Jak wynika z ww. wyroku SOKiK, o abuzywności postanowień w tym przypadku przesądza sposób, w jaki przedsiębiorca określa we wzorcu czynniki mające wpływ na zmianę wysokości opłat i to, czy ich zmiany mogą być uznane za ważne przyczyny uzasadniające jednostronną zmianę umowy (art. 385³ pkt 10 Kodeksu cywilnego), a ponadto- czy w tym zakresie przedsiębiorca ma prawo dokonania wiążącej interpretacji umowy (art. 385³ pkt 9 Kodeksu cywilnego). Nie ma więc znaczenia fakt, czy w wyniku takich zmian Spółka uzyska dodatkowy zysk, na co powołała się Spółka kwestionując postawiony zarzut.

2. Za tożsame z klauzulą niedozwoloną Prezes Urzędu uznał także postanowienie wzorców umowy pożyczki, które przewiduje, że: „pożyczkodawca jest uprawniony do zmiany warunków Umowy Pożyczki oraz wprowadzenia zmian w treści Regulaminu i innych Załączników. O takiej zmianie każdorazowo powiadomi on Pożyczkobiorcę drogą elektroniczną lub przez SMS, który będzie miał prawo do odstąpienia od Umowy Pożyczki w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia o zmianach. Zapisy § 5 pkt 3 zd. drugie i pkt 4 Umowy stosuje się odpowiednio. Brak oświadczenia o odstąpieniu od Umowy Pożyczki w przypisanym terminie, oznacza akceptację nowych warunków” (§ 7 ust. 6/§ 6 ust. 6).

Na mocy powołanego powyżej w pkt 1 wyroku SOKiK uznał za niedozwoloną klauzulę o treści: *Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Regulaminu, w szczególności w przypadku wprowadzania nowych przepisów prawnych lub ich zmiany oraz dostosowania do koniecznych zmian wprowadzonych w obowiązującym w Banku systemie informatycznym* (pozycja 3180 rejestru). W uzasadnieniu wyroku SOKiK podkreślił m.in., że przytoczona klauzula jest ogólnikowa i daje przedsiębiorcy możliwość dowolnej interpretacji umowy, która przejawia się przede wszystkim w sformułowaniu „w szczególności”. Powoduje to, że katalog przesłanek uprawniających bank do zmiany regulaminu jest nieograniczony i zależy jedynie od jego arbitralnej decyzji. SOKiK uznał, że bank jest uprawniony do zmiany umowy w każdej sytuacji oraz może dokonać wiążącej interpretacji umowy w tym zakresie. W ocenie SOKiK, przesłanki warunkujące zmianę regulaminu nie zostały wskazane w sposób jasny i precyzyjny. Skutkuje to uznaniem, że ww. postanowienie spełnia przesłanki klauzul niedozwolonych z art. 385³ pkt 9 i 10 Kodeksu cywilnego. Sąd wyraził jednocześnie opinię, że samo zapewnienie konsumentowi prawa wypowiedzenia umowy nie jest wystarczające, aby uznać, że dana klauzula jest dopuszczalna w obrocie z konsumentami. W art. 385³ pkt 10 Kodeksu cywilnego ustawodawca położył bowiem nacisk na ważność przyczyny uzasadniającej jednostronną zmianę umowy przez przedsiębiorcę.

Zdaniem Prezesa Urzędu, postanowienie wzorca Spółki jest tożsame z przedstawioną klauzulą niedozwoloną. Postanowienie to przyznaje Spółce uprawnienie do arbitralnej zmiany umowy w czasie jej obowiązywania, bez podania ważnych przyczyn, ze względu na które zmiany takie mogłyby zostać wprowadzone. Powołując się na ww. postanowienie, Spółka może dowolnie decydować o tym, kiedy i z jakiej przyczyny nastąpi zmiana warunków umowy czy jej załączników, dokonując wiążącej interpretacji umowy w tym zakresie.

3. Prezes Urzędu stwierdził, że tożsamość z klauzulami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych występuje również w odniesieniu do postanowienia § 4 ust. 1 zd. 2 wzorca umowy pożyczki Spółki, które określa wysokość

opłaty za jedną z czynności windykacyjnych podejmowanych przez Spółkę wobec konsumenta. Stosownie do jego treści: „Wysłanie wezwania listem poleconym, dokonywane po 30 dniach od ostatniego dnia Okresu Trwania Pożyczki (30 zł)”.

Należy zauważyć, że postanowienia regulujące wysokość opłat obciążających konsumenta w razie niespłacenia pożyczki w terminie ustalonym w umowie, w tym za kierowane do niego wezwania, były wielokrotnie uznawane za niedozwolone. M.in. z dnia 9 października 2006r. sygn. akt XVII Amc 101/05 SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie o treści: *Opłaty dodatkowe, które ponosi zleceniodawca: - (...) - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 1 miesiąc- 50 PLN, - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 2 miesiące- 100 PLN, - za wysłanie upomnienia za zwłokę w zapłacie raty- 20 PLN, - za wysłanie wezwania do zapłaty raty- 30 PLN, - za wysłanie przedsądowego wezwania do zapłaty- 50 PLN, - za wizytę windykatorów w związku z brakiem spłaty 2 rat- 100 PLN, - (...), - za telegram informujący o zadłużeniu przeterminowanym- 30 PLN, - za monit telefoniczny- 20 PLN.* Postanowienie to zostało wpisane do rejestru w pozycji 978. W uzasadnieniu tego wyroku SOKiK orzekł, że opłaty nałożone na konsumenta są rażąco wygórowane. Wskazując na przepisy art. 735 § 1 i art. 742 Kodeksu cywilnego, które regulują prawo zleceniobiorcy do wynagrodzenia i zwrotu wydatków poczynionych w celu należytego wykonania zlecenia, SOKiK stwierdził, że w niniejszym przypadku wynagrodzenie przedsiębiorcy stanowi prowizja za zarządzanie długiem. Wysokość wprowadzonych do umowy dodatkowych opłat powinna znajdować uzasadnienie w rzeczywistych nakładach, jakie musi ponieść przedsiębiorca w związku z podjęciem przedmiotowych czynności. W opinii SOKiK, wysokość tych opłat została ustalona w oderwaniu od rzeczywistych nakładów przedsiębiorcy, znacznie je przewyższając. SOKiK orzekł zatem, że klauzula ta stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego.

W wyrokach SOKiK z dnia: 27 kwietnia 2012r. sygn. akt XVII Amc 5533/11, 4 lipca 2012r. sygn. akt XVII Amc 5205/11 oraz 8 grudnia 2011r. sygn. akt XVII Amc 2905/11, SOKiK uznał za niedozwolone klauzule, w których opłaty za wysyłane do konsumenta wezwania zostały określone na poziomie 20 zł. Na podstawie tych wyroków do rejestru wpisano postanowienia o treści: *Za pisemne wezwanie pobiera się zryczałtowaną opłatę w kwocie 20 zł (pozycja 3569 rejestru); Opłata za sporządzenie i wysłanie lub doręczenie wezwania do zapłaty raty (rat) kredytu lub odsetek- od każdego wezwania- 20 zł (pozycja 3852 rejestru) oraz Opłata za wezwanie do zapłaty i wypowiedzenie umowy (pożyczkobiorca)- 20 zł (pozycja 4090 rejestru).*

Bez wątpienia w świetle przedstawionego orzecznictwa SOKiK ustalona przez Spółkę we wzorcu umowy opłata za wezwanie skierowane do konsumenta w ramach stosowanej procedury windykacyjnej jest rażąco wygórowana. Opłata ta nie wynika przy tym z kalkulacji rzeczywiście ponoszonych przez Spółkę kosztów.

Zdaniem Prezesa Urzędu, wskazane okoliczności przesądzają o bezprawności działań Spółki. Fakt, że działania te naruszają także zbiorowe interesy konsumentów skutkuje stwierdzeniem, że Spółka stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu nakazał Spółce zaniechanie stosowania ww. praktyki.

IX.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Kara pieniężna, o której mowa w ww. przepisie ma charakter fakultatywny. Zatem o zasadności jej nałożenia decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu.

Stosownie z kolei do art. 111 powołanej ustawy, przy ustalaniu wysokości kary Prezes Urzędu winien uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Uwzględniając charakter przypisanych Spółce praktyk i ich możliwe skutki w sferze ekonomicznych i pozaekonomicznych interesów konsumentów, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie na Spółkę kar pieniężnych.

Zdaniem Prezesa Urzędu, Spółka dopuściła się nieumyślnego naruszenia przepisów ustawy, naruszając zasady ostrożności w relacjach z konsumentami. Należy podkreślić, że jako profesjonalista Spółka ma obowiązek na bieżąco monitorować wpisy klauzul niedozwolonych do rejestru oraz przepisy, które dotyczą warunków świadczenia przez nią usług finansowych konsumentom. Dotyczy to zwłaszcza przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, która ma podstawowe znaczenie nie tylko dla określenia praw i obowiązków stron umowy pożyczki, ale również obowiązków pożyczkodawcy na etapie poprzedzającym zawarcie umowy. Uwzględnienie przez Spółkę w prowadzonej działalności rejestru niedozwolonych postanowień umownych oraz powszechnie obowiązujących przepisów prawa nie wymaga zachowania przez nią szczególnej bądź nadzwyczajnej staranności. Prezes Urzędu uznał, że Spółka może bez przeszkód sprawdzić i ustalić, jakie klauzule niedozwolone figurują w rejestrze i jakie obowiązki nakładają na nią obowiązujące przepisy prawa w zakresie udzielania pożyczek konsumentom zarówno na etapie zawierania umowy, jak i na etapie poprzedzającym zawarcie umowy. Ustalone okoliczności uzasadniają stwierdzenie, że przypisane Spółce praktyki są skutkiem niedochowania przez nią należytej staranności.

W 2012r. Spółka uzyskała przychód w wysokości [usunięto] zł. Maksymalna kara pieniężna, która mogłaby zostać nałożona na Spółkę wynosi [usunięto] zł po zaokrągleniu.

Ustalając wysokość kary Prezes Urzędu dokonał w pierwszej kolejności oceny wagi stwierdzonych naruszeń przepisów ustawy, określając wysokość kwot bazowych kar. W dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki powinny mieć wpływ na wysokość kar.

1. Praktyka wskazana w **pkt I** sentencji decyzji polega na niepodawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o kolejności zaliczania rat pożyczki na poczet należności Spółki. Prezes Urzędu uznał, że Spółka naruszyła w tym zakresie obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 pkt 8 w zw. z art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim. Praktyka ta ujawnia się na etapie przedkontraktowym, którego istotą jest zachowanie przedsiębiorcy ukierunkowane na pozyskiwanie klientów lub złożenie oferty konsumentom, mające na celu skłonienie ich do zawarcia kontraktu.

Ww. praktyka prowadzi do pozbawienia konsumentów informacji o istotnym elemencie oferty Spółki przedstawianym w przekazywanych im przed zawarciem umowy formularzach informacyjnych. Wzór formularza, obejmujący oznaczone rubryki i pozycje, został określony w załączniku do ustawy o kredycie konsumenckim, a informacje, które muszą być w nim podane mają umożliwić konsumentom podjęcie świadomej decyzji co do zawarcia umowy o kredyt konsumencki. Brak w formularzu obligatoryjnej informacji o kolejności zaliczania rat pożyczki na poczet należności Spółki pozbawia konsumenta takiej możliwości.

Ważąc kwotę bazową kary Prezes Urzędu uwzględnił ponadto okres stosowania omawianej praktyki, który nie przekroczył 1 roku. Z informacji Spółki wynika, że przedłożone w toku postępowania wzorce i dokumenty wykorzystywane w procesie udzielania pożyczek stosuje od lutego 2013r.

Uwzględniając powyższe, Prezes Urzędu ustalił za omawiane naruszenie kwotę bazową kary na poziomie [usunięto]% przychodu Spółki w 2012r., tj. 5.969 zł po zaokrągleniu.

W dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu rozważył, czy ww. kwota powinna podlegać modyfikacjom ze względu na występujące w sprawie okoliczności łagodzące bądź obciążające. Zdaniem Prezesa Urzędu, w przypadku omawianej praktyki nie występują jakiegokolwiek okoliczności łagodzące bądź obciążające, które uzasadniałyby dokonanie modyfikacji ustalonej kwoty bazowej.

Dlatego też za stosowanie praktyki określonej w pkt I sentencji decyzji Prezes Urzędu postanowił nałożyć na Spółkę karę pieniężną w wysokości 5.969 zł, co stanowi [usunięto]% przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012r. i [usunięto]% kary maksymalnej.

2. Praktyka przypisana Spółce w **pkt II** sentencji decyzji polega na niepodawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumentowi informacji o warunkach na jakich koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumentki, mogą ulec zmianie. Prezes Urzędu stwierdził, że Spółka naruszyła art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ustawy o kredycie konsumentkim. Podobnie jak praktyka wskazana powyżej w pkt 1, niniejsza praktyka ujawnia się również na etapie poprzedzającym zawarcie umowy.

Oceniając szkodliwość tej praktyki Prezes Urzędu uwzględnił, że pomimo dopuszczenia możliwości zmiany kosztów pożyczki, Spółka nie zamieszcza stosownych informacji o warunkach takiej zmiany w doręczanym konsumentom formularzu informacyjnym. Spółka nie przekazuje zatem konsumentom, na etapie poprzedzającym zawarcie umowy, wymaganej przez obowiązujące przepisy informacji o jednym z istotnych warunków jej oferty.

Rozstrzygając o wadze stwierdzonego naruszenia Prezes Urzędu wziął również pod uwagę fakt, że okres jego trwania nie przekroczył 1 roku. Spółka oświadczyła, że przedłożone w toku postępowania wzorce i dokumenty wykorzystywane w procesie udzielania pożyczek stosuje od lutego 2013r.

Zdaniem Prezesa Urzędu, ww. okoliczności przesądzają o ustaleniu kwoty bazowej kary na poziomie [usunięto]% przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2012r., tj. 4.263 zł po zaokrągleniu.

Prezes Urzędu uznał, że w przypadku omawianego naruszenia nie występują okoliczności obciążające, które przemawiałyby za podwyższeniem ustalonej kwoty bazowej kary. Nie ma też okoliczności łagodzących, które wpływałyby na obniżenie kwoty bazowej kary. Należy zauważyć, że pomimo złożonych deklaracji Spółka nie zaniechała stosowania zarzuconej jej praktyki.

Z uwagi na powyższe, za stosowanie praktyki określonej w pkt II sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości 4.263 zł, co stanowi [usunięto]% przychodu Spółki za 2012r. i [usunięto]% kary maksymalnej.

3. W **pkt III** sentencji decyzji Prezes Urzędu uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Spółki polegające na podawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumentkiego w rubryce: „Uprawnienie kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu przed terminem” prawdziwej informacji o opłatach, które nie są prowizją za wcześniejszą spłatę i które nie mogą być zatrzymywane przy wcześniejszej spłacie. Prezes Urzędu stwierdził, że działania Spółki wyczerpują przesłanki wprowadzającej w błąd nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 2 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Zakwestionowana praktyka związana jest z etapem poprzedzającym zawarcie kontraktu.

W opinii Prezesa Urzędu, praktyka Spółki pozbawia konsumentów rzetelnej i nie wprowadzającej w błąd informacji o kosztach obciążających ich w przypadku dokonania spłaty pożyczki przed terminem ustalonym w umowie. Zapoznając się z formularzem otrzymanym od Spółki konsument może dojść do mylnego wniosku, że wskazane w ww. rubryce formularza opłaty faktycznie są prowizją przewidzianą na wypadek wcześniejszej spłaty pożyczki, którą Spółka może pobrać. Pozostając w błędzie w tym zakresie konsument mógł np. podjąć decyzję o rezygnacji z wcześniejszej spłaty pożyczki, a nawet z oferty Spółki.

Przy określeniu wysokości kwoty bazowej kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę ponadto okres trwającego naruszenia, który nie przekroczył 1 roku. Powyżej wskazano, że przedłożone w toku postępowania wzorce i dokumenty Spółka wykorzystuje w procesie udzielania pożyczek od lutego 2013r.

Z powyższych względów Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie **[usunięto]**% przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2012r., tj. 4.263 zł po zaokrągleniu.

Tak jak w przypadku praktyk omówionych powyżej, Prezes Urzędu nie dopatrył się okoliczności obciążających, które przemawiałyby za podwyższeniem ustalonej kwoty bazowej kary bądź łagodzących, które powinny wpływać na zmniejszenie wysokości tej kwoty.

Ostatecznie za stosowanie praktyki wskazanej w pkt III sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył więc na Spółkę karę pieniężną w wysokości 4.263 zł po zaokrągleniu, tj. **[usunięto]**% przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2012r. i **[usunięto]**% kary maksymalnej.

4. Praktyka stwierdzona w pkt IV sentencji decyzji polega na niepodawaniu przez Spółkę w umowach pożyczki zawieranych z konsumentami informacji o kolejności zaliczania rat pożyczki na poczet należności Spółki, co jest sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim. Ww. praktyka dotyczy etapu zawierania kontraktu, ale może wywierać wpływ także na jego wykonanie.

Szkodliwość tej praktyki wyraża się w naruszeniu przez Spółkę podstawowego obowiązku spoczywającego na pożyczkodawcy na etapie zawierania umowy pożyczki z konsumentami, w zakresie wymogów formalnych tej umowy. Ustawa o kredycie konsumenckim precyzyjnie formułuje zakres danych, jakie muszą być zawarte w ww. umowie, gwarantując tym samym konsumentowi określony poziom wiedzy. Brak w umowie obowiązkowych danych, do których należą dane o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, pozbawia tym samym konsumenta informacji o jednym z obligatoryjnych elementów umowy. Niedopełnienie przez Spółkę ww. wymogu powoduje, że konsumenci mogą dopiero w trakcie wykonywania umowy dowiedzieć się, w jaki sposób Spółka zalicza dokonane przez nich wpłaty na poczet przysługujących jej z tej umowy należności.

O stopniu szkodliwości omawianej praktyki decyduje również okres jej stosowania, który nie przekroczył 1 roku. Umowy pożyczki, w których stwierdzono ww. braki, Spółka zawiera z konsumentami w oparciu o wzorzec stosowany od lutego 2013r.

Wskazane okoliczności przesądziły o ustaleniu kwoty bazowej kary na poziomie **[usunięto]**% przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012r., tj. 8.527 zł po zaokrągleniu.

Prezes Urzędu uznał, że w niniejszej sprawie nie ma podstaw do podwyższenia ustalonej kwoty bazowej. Za okoliczność łagodzącą uzasadniającą zmniejszenie tej kwoty Prezes Urzędu uznał zaniechanie stosowania przez Spółkę omawianej praktyki bezpośrednio po wszczęciu niniejszego postępowania. Z tej przyczyny Prezes Urzędu obniżył kwotę bazową kary o **[usunięto]**%, do kwoty 5.969 zł po zaokrągleniu.

W związku ze stosowaniem praktyki wskazanej w pkt IV sentencji decyzji, Prezes Urzędu nałożył zatem na Spółkę karę pieniężną w wysokości 5.969 zł. Kara ta stanowi [usunięto]% przychodu Spółki w 2012r. i [usunięto]% kary maksymalnej.

5. Praktyka stwierdzona w **pkt V** sentencji decyzji związana jest z niepodawaniem przez Spółkę w umowach pożyczki zawieranych z konsumentami informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co jest sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim. Praktyka Spółki ujawnia się na etapie zawierania kontraktu, przy czym może wywierać również wpływ na jego wykonanie.

Szkodliwość tej praktyki, podobnie jak praktyki omówionej powyżej w pkt 4, przejawia się w naruszeniu przez Spółkę podstawowego obowiązku spoczywającego na niej jako pożyczkodawcy, polegającego na zawieraniu umów spełniających ustawowe wymogi formalne. Niewskazanie w umowie wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oznacza, że konsument nie uzyskuje informacji o koszcie pożyczki, który zobowiązany będzie ponieść w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki. Zważywszy na fakt, że konsument może np. dopiero w razie niespłacenia pożyczki w terminie dowiedzieć się, jaką wysokość rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego stosuje Spółka, praktyka ta może naruszać pozaekonomiczne i ekonomiczne interesy konsumentów także na etapie wykonania umowy.

Na kwotę bazową kary wpływ ma ponadto okres stosowania praktyki, który nie przekroczył 1 roku. Umowy pożyczki, w których stwierdzono ww. braki, Spółka zawiera z konsumentami w oparciu o wzorzec stosowany od lutego 2013r.

Uwzględnienie ww. okoliczności przesądziło o ustaleniu kwoty bazowej kary na poziomie [usunięto]% przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012r., tj. 4.263 zł po zaokrągleniu.

W ocenie Prezesa Urzędu, w niniejszej sprawie nie ma podstaw do gradacji ustalonej kwoty bazowej. Nie ma bowiem okoliczności obciążających, które przemawiałyby za jej podwyższeniem, ani okoliczności łagodzących, które wpływałyby na zmniejszenie jej wysokości.

W świetle powyższego, za stosowanie praktyki określonej w pkt V sentencji decyzji Prezes Urzędu postanowił nałożyć na Spółkę karę pieniężną w wysokości 4.263 zł, co stanowi [usunięto]% przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012r. i [usunięto]% kary maksymalnej.

6. Praktyka przypisana Spółce w **pkt VI** sentencji związana jest z możliwością obciążenia konsumenta dodatkową opłatą w przypadku jego odstąpienia od umowy bez podania przyczyny, w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia. Takie uprawnienie Spółka zastrzegła sobie w stosowanych w obrocie z konsumentami wzorcach umów. Bezprawność ww. praktyki wynika z naruszenia art. 54 ust. 1 i 4 ustawy o kredycie konsumenckim. Zakwestionowane praktyka związana jest z etapem zawierania kontraktu, ale może wywierać wpływ także na jego wykonanie.

Praktyka Spółki narusza przede wszystkim interesy ekonomiczne konsumentów. Powołując się na postanowienia umowy Spółka może nałożyć na konsumenta obowiązek finansowy, do którego poniesienia nie jest zobowiązany. Odsetki, które Spółka może pobrać w razie odstąpienia konsumenta od umowy stanowią bowiem w istocie dodatkową opłatą za odstąpienie, której zgodnie z ww. przepisami nie może pobierać. Praktyka Spółki może zatem prowadzić do poniesienia przez konsumentów konkretnych szkód finansowych. Jednocześnie należało uwzględnić, że wysokość tego rodzaju szkody jest ograniczona i nie przekroczy wysokości odsetek maksymalnych za okres faktycznego korzystania przez konsumenta z udostępnionych mu przez Spółkę środków. Niemniej jednak negatywne

skutki praktyki ujawnić mogą się także na etapie wykonania umowy, w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy.

Decydując o wysokości kwoty bazowej kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę ponadto okres trwającego naruszenia, który nie przekroczył 1 roku. Wzorzec, zastrzegający prawo Spółki do obciążenia pożyczkobiorców ww. opłatą, Spółka stosuje w obrocie konsumenckim od lutego 2013r.

Z powyższych względów, Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie **[usunięto]**% przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2012r., tj. 8.527 zł po zaokrągleniu.

W rozpatrywanej sprawie Prezes Urzędu nie dopatrywał się okoliczności obciążających, ani łagodzących, które uzasadniałyby zmianę wysokości tej kwoty.

W konsekwencji za stosowanie praktyki określonej w pkt VI sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości 8.527 zł po zaokrągleniu, tj. **[usunięto]**% przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2012r. i **[usunięto]**% kary maksymalnej.

7. W pkt VII sentencji decyzji Prezes Urzędu uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Spółki polegające na stosowaniu w zawieranych z konsumentami umowach postanowienia, z którego wynika, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy pieniężnej (kary umownej). Na podstawie tego postanowienia Spółka może pobierać opłatę za niespłacenie pożyczki w terminie, na którą składa się 0,5% kwoty pożyczki za każdy dzień opóźnienia pożyczkobiorcy w spłacie pożyczki. Prezes Urzędu uznał, że postanowienie to jest sprzeczne z art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego, który dopuszcza zastrzeżenie kary umownej za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania niepieniężnego. Praktyka Spółki dotyczy etapu zawierania kontraktu, jednak może wywierać istotny wpływ także na jego wykonanie.

Ww. praktyka narusza ekonomiczne interesy konsumentów. Obliczenia dokonane przez Prezesa Urzędu wskazują (str. 28 uzasadnienia), że obciążenie konsumenta obowiązkiem zapłaty ww. opłaty (kary umownej) powoduje, że konsument poniesie dużo wyższe koszty w związku z niewykonaniem umowy, niż w przypadku, gdyby Spółka prawidłowo zastosowała obowiązujące przepisy prawa i zgodnie np. z art. 481 § 1 w zw. z art. 359 § 2¹ Kodeksu cywilnego, zastrzegła w takim przypadku odsetki maksymalne za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia przez konsumenta. Z tego względu szkodliwość ww. praktyki może być znaczna.

Przy określeniu wysokości kwoty bazowej kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę ponadto okres trwającego naruszenia, który nie przekroczył 1 roku. Umowy, w których zamieszczono zakwestionowane postanowienie, Spółka zawiera w oparciu o wzorzec wykorzystywany w obrocie konsumenckim od lutego 2013r.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie **[usunięto]**% przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2012r., tj. 17.053 zł po zaokrągleniu.

W dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu nie znalazł okoliczności obciążających bądź łagodzących, które powinny decydować o modyfikacji ww. kwoty.

Za stosowanie praktyki wskazanej w pkt VII sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył zatem na Spółkę karę pieniężną w wysokości 17.053 zł, tj. **[usunięto]**% przychodu uzyskanego przez nią w 2012r. i **[usunięto]**% kary maksymalnej.

8. Praktyka wskazana w **pkt VIII** sentencji decyzji polega na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Przy ocenie wagi poszczególnych postanowień Prezes Urzędu uznał, że bezpośredni wpływ na sytuację finansową konsumenta ma ostatnie z wymienionych postanowień (pkt VIII.3), określające wysokość opłaty za wysłanie wezwania do konsumenta, w razie

niespłacenia pożyczki zgodnie z umową. W orzecznictwie SOKiK opłaty za wysłanie wezwania ustalone na poziomie 20 zł i wyższym są uznawane za rażąco wygórowane i nie znajdujące odzwierciedlenia w rzeczywistości ponoszonych przez przedsiębiorcę kosztach. Postanowienie wzorca Spółki może więc w istotnym stopniu naruszać interesy majątkowe konsumentów.

Pozostałe postanowienia naruszają pozaekonomiczne interesy konsumentów. Negatywny wpływ na pozycję konsumenta ma zarówno postanowienie, które nie precyzuje warunków, które skutkować będą zmianą wysokości kosztów pożyczki (pkt VIII.1), jak i postanowienie, które nie określa przesłanek uzasadniających jednostronną zmianę przez Spółkę stosowanych wzorców umów (pkt VIII.2). Wskutek zastosowania obydwu postanowień Spółka może dowolnie decydować o ww. zmianach, a konsument nie jest w stanie ustalić, kiedy zmiany takie mogą nastąpić.

O szkodliwości stwierdzonego naruszenia decyduje ponadto okres jego trwania, który nie przekroczył 1 roku. Zgodnie z informacjami Spółki, wzorce umów, w których zamieszczono zakwestionowane postanowienia niedozwolone, stosuje od lutego 2013r.

Zdaniem Prezesa Urzędu, ww. okoliczności uzasadniają ustalenie kwoty bazowej kary na poziomie [usunięto]% przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2012r., tj. 8.527 zł po zaokrągleniu.

Prezes Urzędu nie dopatrył się okoliczności obciążających bądź łagodzących, które przemawiałyby za modyfikacją ustalonej kwoty bazowej kary w dalszym etapie kalkulacji kary.

W świetle dokonanych ustaleń, za stosowanie praktyki określonej w pkt VIII sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości 8.527 zł, co stanowi [usunięto]% przychodu Spółki za 2012r. i [usunięto]% kary maksymalnej.

Zdaniem Prezesa Urzędu, nałożone na Spółkę kary pieniężne uwzględniają w należytych stopniu przesłanki wpływające na ich wysokość, wymienione w art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, tj. okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przez Spółkę przepisów ustawy. Kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu uznał, że orzeczone kary powinny stanowić przede wszystkim odczuwalną dla Spółki dolegliwość. Kary te spełniają także funkcje prewencyjne i wychowawcze wobec Spółki oraz wobec innych przedsiębiorców udzielających pożyczek konsumentom zapobiegając w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak w pkt IX sentencji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa 511010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Dyrektor Delegatury UOKiK w Poznaniu
Jarosław Krüger